

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 90,
1939. április 21., péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GEZA

Proprietar: Societatea Anonimă de editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. In Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938, Trib. Arad.

A „PARIS” VÉGE

Minden korszaknak megvannak a maga Herosztrátészei. Olyan egyéniségek, akik, — mivel építeni nem tudnak, — a rombolással, a pusztítás nagyságával kívánják beírni a maguk nevét a történelem lapjai közé. Az efézusi templom felgyújtásától kezdve számtalan épület, város, ország, sőt egész országrészek estek már martalékaul ennek a sajátos örökségi megnyilatkozásnak, mert nemcsak Herosztrátészei, nemcsak Rómát-gyújtó Nérorói voltak ennek a pusztító szenvedélynek; de voltak képrombolói is, egész tömegek és éppen azokban az országokban, amelyeket az évszázadok során a kultúra és az egyetemes emberi civilizáció fáklyavívőinek tanultunk tisztelni. A spanyol vértenger rengeteg emberéletet, de rengeteg örökéletli nemzeti értéket is pusztulásba sodort a háboru folyamán és a képzőművészetek remekeit éppogy nem kímélték a légbombák, mint a világháboru nehéztüzérségi lövegei nem kerültek el a rheimsi dóm tornyait, vagy a Louvre emeleti gyűjteményeit.

Be kell ismernünk, hogy 1939-ben, ma éppoly tehetetlenek vagyunk a pusztítás Herosztrátészeivel szemben, mint a görög városállamcskák korában. Látnunk kell, miként lobbant fel ugyanaz a láng, amely egykor Rómát megemészte, a Le Havre-i kikötő modern, harmincöt ezer tonnás utasszállító luxus-óceánjáróján, hogy pár óra múlva csak kormos vasváz-halomként sülyedjen az örök tenger mélybe. A „Paris” luxusshajó, mely a francia óceáni hajózásnak legalább is olyan nagyértékű kincse volt, mint a kékszállagos „Normandie” — ezuttal külön is hatalmas értéket rejtett mélyében és a fedélzetén: rajja kívánták kiszállítani a newyorki világkiállításra a francia kiállítási paloták nagyértékű gyűjteményeit. Mindazokat a francia nemzeti vagyon tárgyakat tehát, amelyeket évszázadok alatt halmozott föl magának a francia izlés és szellem a Louvre, a Luxemburg, a Petit Palais, Versailles és Malmaison ragyogó termeiben az egész világ irigységgel vegyes csodálatára. Képek, szobrok, ipari alkotások, technikai szenzációk pótolhatatlan becsült értékeit zsúfolták feltűző gondossággal a „Paris” rakáiraiban szorgos munkások, mert Marianne meg akarta mutatni Uncle Samnek, hogy nem sajnál hevenyőtmillió franknyi nemzeti kincset sem kitenni a hatalmas ut veszedelmeinek, ha arról van szó, hogy Newyorkban a francia nép, a francia föld és a francia munka értékét kell vitrinbe rakni a világ szeme előtt. És ime, felgyújtották a hajót, valamennyi kincsével egyetemben és talán csak a véletlen játszott közre abban, hogy csupán a lírikus Renoir néhány felejthetetlenül finom meszete, továbbá egy Bourdelle nevű világhírű keramikus finomművi vázái veszték oda a luxusshajóval együtt.

Valóban megdöbbentő a francia sajtó megállapítása: a „Paris” pusztulását csakis merénylet idézhette elő. Annak a merénylet-sorozatnak újabb megnyilatkozásaként, amely az utóbbi tíz év alatt egymás után tette tönkre ezideig is felderítetlen körülmények között a Georges Philppar, az Atlantique, a Fontainebleués, a La Fayette óceánjáró francia hajókolosszusokat. Kik voltak? Semmi nyom. Csak feltételek után tapogatóznak a nyomozók, gyújtóbombákról beszélnek a jelentések a tanuvallomások nyomán, de bizonyíték nincs sehol, semmi. A pusztítás Herosztrátészei most névtelenül, leleplezetlenül kívánnak maradni, mert nem vállalják a felelősség irtózatos súlyát az egyetemes emberi kultúrával és a kultúra nemes szolidaritásával szemben. Innen látni, hogy tettük oka nem az örökség láza, hanem az irtózatlan számítás, az előre kiagyalt és látogatott ártó szándék, mint az előre megfontolt gyilkosság esetében, de minők itt az arányok...? Ki tudná pótolni a milánói dóm márványcsipke-álmát, ha légbombák vijjgó vércsei szaggatnák széjjel? Ki tudja visszaadni a szépművészeteknek az elpusztult Renoirok finom vonalait. Bourdelle hetek kézimun-

Németország is elismerte Románia határait

Eredményre vezettek Gafencu külügyminiszter berlini tárgyalásai —
A kormány továbbra is fenn kívánja tartani teljes függetlenségét

A francia sajtó nagyjelentőségű közlései a berlini megállapodásról

Berlin. (Rador.) Április 18-án este Ribbentrop külügyminiszter átnyújtotta Gafencu külügyminiszternek a német sas-rend nagykeresztjét. Crucescu meghatalmazott minisztert ugyanezen rend tisztikeresztjével tüntették ki. Pusca és Pop kabinetfőnököket ugyancsak kitüntették.

A Daily Telegraph értesülése szerint Ribbentrop német külügyminiszter a közeljövőben ellátogat Bucurestibe, hogy visszaadja Gafencu külügyminiszter látogatását. Az angol lap állítása szerint Gafencu berlini látogatásának elsősorban az volt a célja, hogy tájékozódjon Németország délkelet-európai gazdasági és politikai tervei felől. Ribbentrop viszont az angol-román gazdasági megállapodás részleteiről kívánt felvilágosítást. Hír szerint Gafencu felajánlotta Ribbentropnak, hogy Németországtól is hajlandó lenne Románia elfogadni azt a kezességet, amit Angliától kapott.

Német területi garancia Romániának a tényleges angol-román szövetség helyett

Páris. (Rador.) A Havas ügynökség berlini tudósítója jelenti, hogy a német-román megbeszélések igen kielégítő eredménnyel végződtek és német részről megelégedésüket fejezték ki a romániai német kisebbségekkel való bánásmód felett és hangsúlyozták, hogy Németország nem hajlandó semmiéle Románia elleni területi követelést támogatni. A japok megállapítják, hogy Gafencu teljes sikert ért el, mert Hitlerrel és Ribbentroppal folytatott tárgyalásai során a német birodalom elismerte Románia ha-

ges angol-román szövetséget és elégedien meg az angol kormány által felajánlott egyoldaltu biztosítékkal. Gafencu igen szilárd álláspontot képviselt, amikor kifejtette, hogy a román kormányuk igen nagy érdeke a Németországgal való gazdasági együttműködés, azonban teljes függetlenségét továbbra is fenn akarja tartani. A lap szerint német részről kijelentették, hogy egy harmadik hatalom területi követeléseit nem kívánják támogatni.

Románia ezentul semleges állam

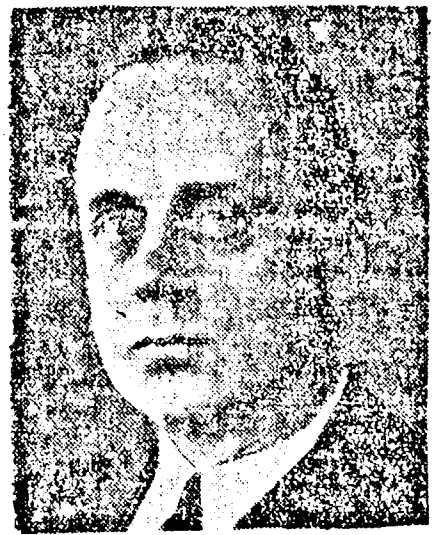
Az Excelsior berlini jelentés nyomán közli, hogy a német-román megbeszélések a legro-

GAFENCU

tárait. A berlini japok cikkekben megállapítják, hogy ez a tény megtörtént.

A Petit Journal értesülése szerint Gafencutól azt kérték, hogy ne fogadjon el egy tényle-

RIBBENTROP

konszenzusebb és legbarátságosabb légkörben folytatók le. Az eredményből megállapítható az, hogy Románia mostantól kezdve semleges államnak számít és semmi esetre sem vehet részt

kájával készített, kecses formájú és mesteri festésű vázáit, a francia kerámia remekeit...? Pusztulásuk nemcsak a francia nemzeti vagyon kára, de az egyetemes művészet végzetes vesztesége is. S mindezt — miért...?

Az „Untergang des Abendlandes” baljóslatu megállapításaira kell gondolnunk a havre-i vandál merénylet kórokozójának analizálása alkalmából. Ezzel valóban nem katonai mű pusztulásáról van szó, itt az európai kultúra emelt önmaga ellen kezét, mint a skorpió, mely tüzkörbe zárva saját

hátába mélyeszi halálos fullánkját. A hasonlat nem fedheti a tényeket, hiszen ki merné állítani, hogy nincs menekvés a józan emberi szellem, az alkotás és az építőmunka számára a körülöttünk lángoló tüzkörből...? Csak a rombolók sántái játékait kell idején meggátolnunk, mielőtt mérhetetlen és kiheverhetetlen pusztítást okozhatna. Csak annak kell elebe vágnunk, hogy a „Paris” tüzgörbítette acélváza, amint mindörökre elsüllyed a tenger és az idő tengerében, ne válhasson az egész európai kultúra szimbólumává.

olyan vállalkozásban, amely a Németországgal való jóviszonyát megzavarhatná.

A Figaro azt írja, hogy Gafencu ellenszolgálatként Hitler kancellárnak azt a biztositékát kapta, hogy nem fogja támogatni a magyar területi követeléseket és hogy egy balkáni konfliktus esetén nem avatkozik be. A román külügyminiszter biztositotta Hitler kancellárt arról, hogy a román-angol egyezmény nem Németország ellen irányul és hogy Romániának nem szándéka egy németellenes koalícióban résztvenni. Berlinben az a hangulat, hogy Németország nem kíván újabb előnyöket a Balkánon, mert a danzig kérdés került előtérbe.

Rés a németellenes blokkon

Az Ordre tudósítója Berlinből azt jelenti, hogy a német diplomáciának az a célja, hogy április 28-ig igyekezzék fog megsemmisíteni az angol vezetés alatt felépült németellenes blokkot. Eppen ezért fogadták Gafencut Berlinben a legnagyobb barátsággal és a Lengyelországgal szembeni rideg hangulat is e hét folyamán megváltozott. Papent ugyanebből a célból küldték Ankarába és Olaszország is mindent megkísérelt, hogy Magyarország és Jugoszlávia közeledését létrehozza. Az Ordre is lekötötte azt a berlini táviratot, amely szerint Németország nem hajlandó a Románia területe elleni igényeket támogatni.

Német vélemény a Dunamedence békéjéről

Berlin. (Radór.) A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz többek között a következőket írja Gafencu külügyminiszter berlini látogatásával kapcsolatban:

„Délkelet-Európa jövőjét csak úgy lehet biztositani, ha az itt lakó népek a teljes bizalom és megértés alapján közelednek egymáshoz. Ezt a célkitűzést nagyban előmozdítja a német-román gazdasági szerződés. Gafencu berlini látogatása mindennek a bizonyítéka. Magyarország és Bulgária barátságával vszethetnek a tengelyállamokkal szemben és Jugoszlávia magatartása sem okoz zavarokat. Gafencu berlini tárgyalásai során megvilágította utazásának célját, amely abból áll, hogy a két ország között szorosabbra vonja a kapcsolatokat, hogy új politikai és gazdasági lehetőségekkel az európai békét biztositja. Maga az a tény, hogy ugyanakkor, amikor Gafencu külügyminiszter Berlinben tartózkodik, Teleki magyar miniszterelnök és Csáky külügyminiszter Rómában tartózkodnak és Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter néhány nap múlva Velencében fog tárgyalni Ciano gróffal, a legkésebben bizonyítják, hogy a közép-európai népekben megvan a hajlandóság az együttműködésre. A világnak számolni kell ezzel a realitással, még akkor is, ha egyes kormányok a hegemonia alapján akarják intézni Közép-európa ügyét. A világ népei most már rájöttek, hogy joguk van saját jól feltogott érde-

kük és létszésük szerint tájékozódni és visszautasítani minden idegen beavatkozást. Teleki magyar miniszterelnök kijelentette Rómában, hogy Magyarország nem akarja, hogy politikája hamis színben tűnjön fel a világ előtt. A Duna-medencében lakó népeknek ugyanolyan joguk van a barátságos állapotoknak. Mégis vannak olyan hatalmak, amelyek nem hajlandók lemondani arról, hogy beavatkozzanak más államok ügyeibe és hogy megértsék azok érdekeit, ezek törekvése azonban tiaskot fog szenvedni.”

A román küldöttség fogadtatása Berlinben

Berlin. (Radór.) Tegnap reggel 7 óra 19 perckor megérkezett Berlinbe az a román küldöttség, amely résztvesz Hitler kancellár születésnapjára ünnepségein. A vendégeket Heimburg külügyminiszteri osztálytanácsos várta a pályaudvaron. Az Adlon szálloda előtt katonai díszszázad tisztelgett és a küldöttség vezetője Vaida volt miniszterelnök ellépett a díszszázad előtt. Tegnap este Radu Cristescu, Románia berlini követe díszvacsorát rendezett a küldöttség tiszteletére, amelyen megjelent Gafencu külügyminiszter és Vaida volt miniszterelnök is.

Az angol-román tárgyalások jövője

London. A Times írja: Az angol gazdasági bizottság a jövő hét folyamán megérkezik Romániába és megkezdji tárgyalásait. A bizottságnak az a célja, hogy Romániával olyan megállapodásokat kössön, amelyek a román gazdasági és pénzügyi életet megerősítik, az ország függetlenségét és önállóságát alátá-

masztják és Romániának alkalmat ad, hogy minden téren azokhoz a szükséges erőforrásokhoz jusson, amelyekre az ország fejlődéséhez és függetlenségének biztositásához feltétlenül szüksége van.

— Az a tény — folytatja a Times: — hogy Anglia és Franciaország Románia biztositását garantálták, nem jelenti egy harmadik országnak a megfenyegetését. Legkevésbé Németország nem érezheti megfenyegetettnek magát annál kevésbé, mert hiszen a német-román gazdasági megállapodás következtében magának Németországnak is alkalom adódik, hogy Románia határait garantálja. Németország ha akarja nyugodtan megetheti ugyanazt, mint Franciaország és Anglia és garanciát vállalhat Románia területi énségéért.

Bucuresti. A Porunca Vremii című lap jól informált körökből úgy értesül, hogy Ribbentrop német külügyminiszter visszaadja Gafencu látogatását és Bucurestibe jön. A látogatás időpontját még nem határozták meg.

A Porunca Vremii még a következőket írja: Németország álláspontja Romániával szemben világos. A birodalom nem ismer el olyan revizionizmust, amely az ország határait érinti.

A romániai német népközösség Calinescu kormányelnöknel

Bucuresti. Calinescu miniszterelnök szerdán kihallgatáson fogadta a romániai német népközösség vezetőjét, Hans Hedrichet, aki a német kisebbséget érdeklő több nagytantósági probléma ügyében tárgyalt a miniszterelnökkel. Calinescu miniszterelnök egyes kérdésekben azonnal intézkedett, más ügyekben pedig ígéretet tett, hogy azok alapos megvizsgálása után fog intézkedni.

A magyar-jugoszláv-román közeledést szolgálják

a magyar államférfiak római tanácskozásai — Kihallgatás XII. Pius pápánál

Róma. (Radór.) Ciano olasz külügyminiszter és Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter szombatra tervezett tárgyalásai során a magyar-jugoszláv közeledés kérdése is szóba került. Olaszország ugyanis vállalta a közvetítő szerepét a két ország között.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv politikai körökben hire járt annak, hogy a velencei találkozó alkalmával Ciano olasz külügyminiszter előkészíti a jugoszláv-magyar meg egyezést, így a velencei találkozó döntő befolyású lesz a régen függő kérdésben. Azonban cáfolják azt, mintha Olaszország a bolsevistaellenes fronthoz akarná csatolni Jugoszláviát is, vagy arra akarná rávenni, hogy Jugoszlávia is lépjen ki a Népszövetségből.

Szó van arról is, hogy Olaszország köz-

vetíti a jugoszláv-magyar baráti szerződést és közbenjár a román-bulgár megegyezés érdekében is. A jugoszláv közvélemény bizik abban, hogy a velencei ut az általános megbékülés felé vezet.

Róma. A magyar államférfiak csütörtökön ünnepélyes kihallgatáson jelentek meg XII. Pius pápánál. A politikai megbeszéléseket csütörtök délután folytatták és estére várható a tárgyalásokat lezáró hivatalos közlemény nyilvánossághozatala.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

A megalázott hős

Írta: BERNARD GERVAISE

Jacqueline nem nagyon állhatta ezt a Marcel Lourmiert, aki udvarolt neki. Ugy találta, hogy a fiu a kelletlenül biztosság magában és tulságosan siet, hogy learassa hódítása gyümölcsét.

— Persze, az ilyen boksoló hozzá van szokva, hogy röviden intézi el a dolgokat — mondta egy barátja, akit beavatott ügyeibe.

Jacqueline nem szerette az ökolívivókat. Csak hallomásból tudott az ökolívivásról, de gyűlölte az erőszakor sportot, Lourmier, tőle telhetően igyekezett meggyőzni:

— Higgye el, a boksolás egészen más dolog, mint aminek maga képzei. Várjon csak: jövő héten én éppen mérkőzésem lesz a téli stadionban, jöjjön el, Mondja meg az ellenőrnek, hogy én szoltam magának...

Mikor Jacqueline rövid ellenkezés után beleegyezett, Lourmier kijelentette:

— Meccs után várom abban a kis kávéházban, ahol a minap találkoztunk. Utána pedig hazamegyünk magához vagy akar inkább hozzám jönni?

— Ó, nem... nem... — ellenkezett Jacqueline, ami persze nem jelentette azt, hogy „nem”, hanem azt, hogy talán.

... Jacqueline a mérkőzés kezdete előtt néhány perccel érkezett a stadionba. A mérkőzés vezetője mikrofonján bemutatta az ellenfeleket:

— Marcel Lourmier, francia, 77 kiló... Johann Gunther, dán, 76 kiló 600 gramm...

Lourmier azonnal támadásba ment át és Jacqueline borzadva hallotta a borkesztyük csatogását. Megrettenve bámulta a két félmeztelen ember ádáz küzdelmét és már el is határozta, hogy amint teheti, menekül és soha többé nem találkozik Marcellel. Hirtelen megszólalt a gong és Jacqueline megkönnyebbülve fellelegzett.

A következő menetben Lourmier fölénye egyre jobban érvényesült. A dán lomhább volt, mint ő, főleg védekezett és Lourmier gyors mozdulatai tele voltak eleganciával és erővel. A tömeg üvöltött:

— Szorítsd, Marcel! Vágd, te!

De a dán minden támadást kivédett és állta az ütéseket.

— Szívós-gyerek! — jegyezte meg valaki Jacqueline mellett.

A hatodik menet után a mérkőzés képe egyszerre megváltozott. A dán támadásba ment át. Egy medve makacsságával és szívós erejével támadott és Lourmier pillanatok alatt megérezte fölényét. Védte magát és elkeseredetten támadott, de a dán fölénye egyre nyilvánvalóbb lett.

— A dán szétmorzsolja — jegyezte meg elégtellel egy szakértő Jacqueline mellett, aki borzadva figyelte a szörnyű küzdelmet.

És Lourmier feltápáskodott, de a dán máris rávetette magát. Lourmier védekezett, ahogy tudott, de újra és újra elbukott. Már nem is igen látta, hova üt, céltalanul hadonászott öklével és egyre-másra kapta a találatokat a dántól. Lourmier feladta a küzdelmet. A tömeg üvöltött. Megcsalva várakozásában szidalmazta Lourmiert, aki lélegzet nélkül hántorgott a kötelek között.

Pfujjózás, szitkozódás, gyalázkodás töltötte be a levegőt.

Jacqueline ekkor egyszerre álláspontot változtatott. Most már úgy érezte, hogy Lourmier megalázott, méltatlanul megalázott hős. Fehérbortól remegve sietett a kis kávéházba. Lolke mélyén megrendítette, hogy a tömeg, amely még negyedórával előbb felkesen élette Lourmiert, most egyszerre ellene fordult. Ugy érezte, Lourmiert meg kell vigasztalnia ezért a szörnyű vereségért és úgy találta, csak egy nő vigaszthatja meg érte.

Mikor helyet foglalt az asztalnál, egy pincér lépett hozzá:

— Lourmier urat jétszik várni? — kérdezte. — Az imént telefonált. Az üzeni, hogy sajnos, nem jöhet el. Kéri, tessék megboocsajtani...

— Megsebesült? — kérdezte Jacqueline riadtan.

— Ó, nem, — mosolygott a pincér — tudja, ökolívivóknál gyerekjáték az ilyesmi, negyedóra múlva már nyoma sincs rajtuk annak a pár ütésnek. Hanem Lourmier hiu ember. Kinos volna neki, ha most látnák, közvetlenül azután, hogy...

Hát így vagyunk?! Jacqueline egyszerre kilózanodott. A megalázott hős tehát hiu volt, mint egy lány. Mégis csak elbizakodott szépfiu!

— Üzen valamit, kérem, Lourmier urnak? — kérdezte a pincér.

Jacqueline megvetően nézett rá és felállt: — Nem, — mondta hidegen — most már semmit!

Válságban a Pierlot-kormány

Brüsszel. Alighogy megalakult az új belga Pierlot-kormány, már is újabb feszültség észlelhető. A katolikus kormányral szemben a flamand katolikusok pártjában ugyanis elégedetlenség mutatkozik, hogy szerintük nincsenek eléggé képviselve a kormányban. De elégedetlenség rajtuk kívül a demokraták és a liberálisok is. Ilyen körülmények között Pierlot miniszterelnök a jövő héten a parlament elé terjeszt egy felhatalmazási törvényjavaslatot és ennek elfogadásától függ a kormány sorsa.

Lezuhant

egy német repülőgépet

Kopenhágából jelentik: A dán rádióadó állomások az éjszaka értesítették a halászhajókat, hogy egy német repülőgép, amely az Északi-tengerbe zuhant, S. O. S.-jelekkel segítséget kért. A hajók meg is érkeztek a szerencsétlenség színhelyére, a repülőgépen tartózkodó öt pilóta azonban nem akarta elhagyni a gépet, mert — mint mondták — katonai repülőgépet mindaddig nem hagyhatnak el, míg erre felelőseiktől engedélyt nem kapnak. A hajók ezt közölték Kopenhágával, ahonnan a történetet közölték Berlinnek.

Curtea de Argesben ünnepelték I. Carol király születésének százéves évfordulóját

az uralkodóház és a kormány tagjai — A dinasztia-alapító uralkodó emlékeztelére

Bucurestiből jelentik: Tegnap 8 óra 25 perckor Armand CALINESCU miniszterelnök IORGA, ANGHELESCU és MIRONESCU koronatanácsosok, a kormány tagjai és TENESCU vezérkari főnök társaságában különvonaton Curtea de Argesbe utazott, ahol a pályaudvaron a helyi hatóságok fogadták. A miniszterelnök a pályaudvaron maradt, míg a többi előkelőség a curtea de argesi kolostorba ment.

Délelőtt 11 óra 55 perckor befuott az udvari vonat, amelyen öfelsége II. CAROL király, MIHA nagyvajda és a kíséret érkeztek meg. Az uralkodó és a trónörökös kíséretükkel együtt a katedrálisba mentek, ahol LEU argesi püspök nagy papi segédlettel istentiszteletet celebrált I. Carol király születésének száz éves évfordulójára. Ezután az Uralkodó és a trónörökös négy koszorút helyeztek

el I. CAROL, ELISABETA királyné, FERDINAND király és MARIA anyakirályné sírjaira. Az ünnepélyes szertartás után az uralkodó, a trónörökös és kísérete visszatértek a fővárosba.

Egy évszázad telt el I. CAROL király születése óta, akinek élete a román nemzeti újjáéledés szimbóluma. I. CAROL király, mint Hohenzollern herceg került az ország élére és összeforrt a nép lelkével s életének minden törekvése az volt, hogy minél több jót tegyen az országnak. I. CAROL király rajongásig szerette új hazáját és hősi küzdelemmel munkálkodott azon, hogy a felszabadult népnek lelkierőt és új célkitűzést adjon. I. CAROL király uralkodása felejthetetlenül értékes története a román népek. Uralkodása minden esztendője a román történelem aranylapját képezi.

Szatmár, Szilágy, Bihar és Aradmegyék kivételével

felszabadították a rádiókészülékeket a hatósági pecsétetek alól

A magyar népközösség vezetőinek intervenciójára Calinescu kormányelnök adta ki az intézkedést

Az aradi rendőrség felszólítása az aradi rádió-tulajdonosokhoz

Kolozsvárról jelenti telefonon az Aradi Közlöny tudósítója: Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a magyar népközösség vezetői tárgyalásokat folytattak Bucurestiben illetékes kormányférfiakkal. Bánffy Miklós gróf csütörtök reggel tért vissza Bucurestiből és csütörtök délután a magyar népközösség írodája a következő hivatalos közleményt hozta nyilvánosságra a tárgyalásokról:

— Az utóbbi idők különböző eseményei szíjszerűvé tették, hogy a magyarság vezetői felkeressék az illetékes kormánytényezőket. Szerda délelőtt BÁNFFY Miklós gróf, a Népközösség elnöke, a Front igazgatóságának tagja és SZÁSZ Pál, aki szintén a Front igazgatósági tagja, több mint egyórás tárgyalást folytattak dr. DRAGOMIR Silviu kisebbségi miniszterrel, amely alkalommal szövegre hozták a romániai magyarság legégetőbb, megoldásra váró kérdéseit. Szerda délután Bánffy Miklós gróf és Szász Pál dr. hosszas kihallgatáson jelentek meg CALINESCU Armand miniszterelnöknel. A magyar vezető férfiak tárgyalásánál jelen volt dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszter is. Felhozták a magyarság számos sérelmét és szövegtették több jogos kívánságát. A kormányel-

nök egyes kérdésekben intézkedett is. Így azonnali utasítást adott, hogy Szatmár-, Szilágy-, Bihar- és Aradmegyék kivételével a rádió lepecsételési rendelkezést vonják vissza.

A fenti jelentésünk kiegészítéseként itt írjuk meg, hogy az aradi rendőrség felszólítja mindazokat a rádiótulajdonosokat, akik a szerdán elterjedt híresztelések alapján eltávolították készülékükről a pecsétet, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az illetékes kerületi rendőrségeknél, ahol rádiójukat ismét lepecsételik. Az érdekelteknek magukkal kell vinni készülékeiket is.

A fentiek, akik levették rádiójukról a rendőrség pecsétjét és most jelentkeznek, nem részesülnek semmilyen büntetésben.

UJ ANGOL MINISZTER

Londonból jelentik: A most létesített lőszergyűjlesztési miniszterium élére Leslie Burgint nevezték ki. Az új miniszterium a hadsereget ellátja lőszerrel és gondoskodik a hadianyag-gyártáshoz szükséges nyersanyagok beszerzéséről.

A tavasz a szíveket fiatalítja...!
NIVEA krém a bőrt!

Halálesetet és sorozatos megbetegedéseket okozott Aradon a romlott krémeslepény

Az egyik beteget beszállították a központi kórházba

Megdöbentő történet jár szájról-szájra a Kádas-telepen, amely már eljutott az illetékes hatóságokhoz is: „A halál vacsorája volt vasárnap a Kádas-telepen...” — mondják, s amint a tények bizonyítják nem alaptalanul.

Az egyik Kádas-telepi család még a húsvéti ünnepekre krémes lepényt készített, amely akkor nem fogyott el és az ünnepi tésztát el-tették a következő, húsvét utáni Fehér-vasárnapra. A krémes lepény megromlott, amiről az egyszerű munkás emberek nem vettek tudomást, hanem az egyhetes tésztából jóízűen falatoztak az elmúlt vasárnapon is.

A romlott étel egyik fogyasztója, Bajkán Anna munkásnő már a hétfőre virradó éjszaka szörnyű gyomorajdajmákról panaszkodott, hajnalban elvesztette eszméletét — és reggel 6 órakor meghalt. A vacsora többi résztvevői közül hatan ugyancsak súlyosan megbetegedtek még a hétfői napon, sőt az egyik beteg, Bajkán Mihályné, született Gyömbér Erzsébet állapota annyira rosszabbodott, hogy be kellett szállítani a központi kórház belgyógyászati osztályára, ahol jelenleg is súlyos betegen fekszik.

Bajkán Anna különös, gyors halála felkeltette a hatóságok gyanúját is és így addig nem adták meg a temetési engedélyt, amíg a törvénytörési orvos fel nem boncolja a holttestet. A boncolás hatósági rendeletre már megtörtént, azonban az eredményt még mindeddig nem hozták nyilvánosságra. Bajkán Anna felboncolt holttestét a beható orvosi vizsgálat és a boncolási jegyzőkönyv felvétele után tegnap, csütörtökön fél 5 órakor helyezték örök nyugalomra.

A különös „halálvacsora” ügyében megindult a nyomozás, hogy megállapítsák: terhel-e valakit felelősség a tragikus események miatt.

URANIA premiermozgó: Tel. 12-32

Ma és egész héten legújabb világsztárok
Jeanette Macdonald és Eddy Nelson
színes víg-operettje

Szerelmek

Népszerűen emelt helyárak!
Kedvezményes jegyek érvénytelenek. 5. 7. 15. 2.50

AMIKOR MÉG PÉNZT ÉRTEK AZ ÖTLETEK

A „REFACTIA“-PANAMA
REGÉNYE

Hogyan keresett egy kolozsvári ügynök négyszáz milliót a vasut elrontott fuvardijszabásán?

Feldmann Izidor utja a kolozsvári bérkaszánya padlásszobájától százmillió üzleteken és pezsgős éjszakákon át a vacaresti-i fogházig

(Az Aradi Közlöny kolozsvári munkatársától.)
Idő: 1930. Színhely: Kolozsvár.
Két kopott ügynök álldogál a Newyork előtt az őszi napsütésben s beszélgetnek.
— Ma még nem reggeliztem, — mondja az egyik lejtőn.

— En most szívtam el az utolsó cigarettám, — panaszkolja a másik.

Allnak az uccán s báméskódnak az elsuhanó gépkocsik után.

— Pedig csak egy ötlet kellene, — szólal meg ismét az első — és már lenne cigarettá, egy ötlet s már én is ott ülnek egy ilyen autóban.

— Igen, csak egy ötlet...

1930. még a gazdasági aranykor éveivel számolt. A későbbi sovány esztendőket ugyan már előre-vejték árnyékukat, de még a régi lendülettel megy minden. Amerikai méretű karrieres lendülnek a magasba, minden kis üzlet milliós jövedelmet hajtat. 1930-ban még az uccán hever a pénz...

All a két kopott ügynök a Newyork-szálló sarkán és beszélgetnek.

— Annyi bosszuságom van. Itt van ez az új vasuti dijszabás. Olyan bonyolult, hogy senki sem ismeri ki magát benne s a szállítás gyakran még egyszer annyiba kerül, mint azelőtt. Igaz, hogy a vasut visszatéríti a többletet, ha rájönnek a túlfizetésre, de kinek van ideje ilyesmivel foglalkozni?!

A másiknak felcsillan a szeme.

— Nekem!

Igy született az ötlet.

„Refactia“

fuvarlevél-felülvizsgáló iroda

Néhány nap múlva kis iroda nyílt egy Ferdinánd király-uti bérkaszánya legfelső emeletén. Az ajtón papírlap hirdette az új vállalat címet: „Refactia“ fuvarlevél-felülvizsgáló iroda.

A főnök, Feldmann Izidor kolozsvári kereskedelmi ügynök, kopott aktafékával a hóna alatt sorrajárta a város nagyobb iparvállalatait és felajánlotta, hogy csekély jutalékért hajlandó vállalni fuvarlevelek felülvizsgálását és az esetleges túlfizetések visszajárításának kieszámlázását. A helyzet ugyanis valóban az volt, hogy az 1930. szeptember 1-én életbelépett vasuti teheráru-dijszabás annyira bonyolultnak bizonyult, hogy a vasuti közlekedés szinte minden esetben többet számított fel fuvardíjban, mint amennyi a vasutat megülte. A vasutigazgatóság csakhamar belátta, hogy a dijszabás alkalmazása körül sok tévedés történik és

a túlfizetéseket megfelelő felülvizsgálat után visszatérítették.

Minden vállalat szívesen fogadta az ajánlatot, hiszen amit Feldmann Izidor kínált — talált pénz volt.

Két hónap múlva már Feldmann urnak is volt autója.

„A milliomos Feldmann...“

Az üzlet egyre szélesebb kereteket öltött. A „Refactia“ irodája a bérkaszánya manzárdjából amerikai berendezésű elegáns helyiségbe költözött s a főnöki szobában süppedő perzsák, kényelmes angol bőrfotelek várták az ügyfeleket, akik most már jöttek maguktól.

A főnök ur villát vásárolt, egykori arisztokrata házat a Majális-uccában s hatalmas sötétkék autója gyakran álldogált éjszakai lokálok előtt. A neve csakhamar fogalomná vált az éjszakai világban, bár a pezsgős dáridóiban s a kártyaszalok körül... — A milliomos Feldmann, — így emlékeznek ma is ezerleles borraivalóra.

Egy ilyen éjjeli lokálban találtak egymásra Ion Ioanid, a vasutigazgatóság kereskedelmi osztályának aligazgatója és Feldmann, a fezőr. Mindketten szerették az éjszakát, a játékot, a pénzt, a nőket s hittek abban, hogy minden szabály alól van kivétel és — a pénz aranykorában — a fák is felnőhetnek az éjgig...

Egymásra találtak s mindketten ezt gondolták:

— Ez az én emberem?

A fák mégsem nőnek az éjgig

Pár héttel később a „Refactia“ irodája leköltözött Bucurestibe. Az országnak most már szinte valamennyi nagyobb gyár-üzem az iroda ügyfelei közé tartozott és a vasutigazgatóság mellett külön osztályt állítottak fel a fuvarlevél-felülvizsgáló iroda anyagának feldolgozására. Az osztály vezetőjét Moscopol Teodornak hívták.

A vállalat itt már új rendszert vezetett be. Megszüntették a régi jutalékos elszámolásokat s a jelentkező ügyfelektől egyszerűen megvásárolták a fuvarleveleiket, amelyekre az illető vállalat rávezetete, hogy nevében a „Refactia“ iroda felveheti az esetleges visszatérítést.

Csodálatosképpen két évig senki sem fedezte fel, hogy minden olyan fuvarlevélnél, amelyet a „Refactia“ megvásárolt — tévedtek a díjak kiszámlázásánál.

A fák azonban nem nőnek az éjgig.

Stan Vidrighin leleplezi a panamát

Két év múlva a vasut élére új ember került: Stan Vidrighin, temesvári mérnök. Az új vezérigazgató legelső intézkedése az volt, hogy elrendelte a felülvizsgáló osztály működésének — felülvizsgálását.

Minden kiderült.

A felülvizsgáló osztály vezetői Ioanid igazgató és Moscopol irodafőnök olyan esetekben is kiutaltak visszatérítéseket, amikor a felvevő tisztviselő kevesebbet számított fel az áruszállítmányok után, mint amennyit a dijszabás előír.

Három nappal az új vezérigazgatóság hivatalbalépése után százhusz vádolt került a Vacaresti-fogházba; a „Refactia“ és a felülvizsgáló osztály egész személyzete. A vizsgálat során kiderült, hogy a vasut igazgatóságának négyszázmillió leibe került az ötlet, amely két évvel előbb egy kopott ügynök agyából pattant ki Kolozsváron, a Newyork sarkán.

Körbe-körbe

a négyszázmillió körül

A „Refactia“-panama, — tanuk erre az egykori lapok, — országos szenzációvá dagadt. A vasutigazgatóságnak ugyanis az volt az álláspontja, hogy a fuvarlevélvizsgáló megbízást adó vállalatok minden jóhiszeműségük ellenére is felelősek a „Refactia“ üzemeiért s hosszú évekig az volt a helyzet, hogy a vasut a vállalatok összeköttetésben állott cégeken fogja behajtani a négyszázmilliót.

kárát. 1933. február 23-án, a visszaélések leleplezése után leirat érkezett a kolozsvári kereskedelmi igazgatósághoz s ez a leirat 189 előkelő erdélyi céget sorolt fel, amelyekkel szemben a vasut kártérítési követelésekkel szándékszik élni s utasítja a kereskedelmi igazgatóságot, hogy ezekről a vállalatokról ne fogadjanak el újabb felülvizsgáló kérelmeket s a részükre már kiutalt összegeket ne folyósítsák.

Később azonban módosították ezt a rendelkezést s a vállalatokat sorra feloldották a leltáras alól. A vasut később arról is lemondott, hogy az érdekelt vállalatokkal fizettesse meg a kárát s kártérítési igénye már el is évült.

Az utolsó fejezet

A négyszázmillió panama regénye azonban csak a napokban zárult le végleg a tábla előtt. A tábla csak alig változtatja meg a bucurestii törvényes 1935. december 4-én hozott súlyos ítéletét, Ioanid aligazgató büntetését három évre mérsékeltek, Moscopol irodafőnök négy évet kapott, Feldmann Izidor három évet, két vasuti tisztviselőt — öt évet s a többi — összesen husz — elítélt fővadászt közt négyvenöt évi fogházat osztottak ki. Az ítélet kötelezi a vállalatokat hétszáz ezer lei perköltség és négyszázmillió lei kártérítés megfizetésére is.

A „Refactia“-panamának csak egyetlen vádlottja menekült meg a büntetésből. A kopott kis

ügynök, aki egy szomorú őszi reggelen az ötletet adta, s akit Feldmann hálából később bevont a nagy üzletbe. Ez a vádolt meghalt.

Ő már az Örök Biró előtt ad számot arról a korról, amelyben csak ötlet kellett s már elindult a szédületes üzleteken és pezsgős éjszakákon át a — fogházig...

KÖVESS JÓZSEF

Még nincs végleges megállapodás a horvát-kérdésben

Zágrábból jelentik: Cvetkovic jugoszláv miniszterelnöknek Macsek horvát parasztpárti vezérrel folytatott tanácskozásai után már biztosnak látszik, hogy a horvát kérdés egy széles horvát autonómia megadása révén mindkét fél melegezésére megoldódik. A végleges megegyezés a jövő hétre várható. A megállapodás aláírása után átalakul a jugoszláv kormány és koncentrációs kormány alakul a horvát politikások részvételével.

A mesterséges szem — megbízható teremő

Néptelen a fotocellát, igen találóan, mesterséges szemnek nevezik, mely a fényre reagálva, elektromos impulzusokká alakítja át a riasó fény sugarakat. A láthatatlan, vörösennemi fényvel együttes alkalmazásban nagy területet hódított már meg magának a mesterséges szem, mely kitűnően végez számtani műveleteket, ellenőrzi a különböző ipari gépek munkáit, anyagokat vizsgál, gépeket indít és állít, lámpát gyújt és olt ki, ahol pedig nemkívánatos elemek megjelenését meggátolni, vagy észrevenni szükséges, elsőrangú teremőri szerepet tölt be.

A német birodalmi vasutak berlini pályaudvarán például olyan berendezés önműködő irányítására használják a fotocellát vörösennemi sugárral, amely megakadályozza a felesleges motorikus erők pazarlását. A pályaudvarok mozgólépcsőit a fotocella belkutatásával csak akkor működnek, ha rálép valaki, azonnal leállnak maguktól, ha senki sincs rajta. Így rengeteg áramot takarítanak meg, a szerkezetek élettartama hosszabb lesz a felesleges működés kikapcsolásával. Ha nincs vonat, rendszerint forgalom nincs a sínek körül. Abban a pillanatban, amikor valaki a mozgólépcsőre lép, testével megszakítja a láthatatlan fény sugarat, a lépcső futószerkezetét rögtön kapcsolja a fotocella; használat után viszont egy másik berendezés kikapcsolja azt. Elégé elterjedt alkalmazás a fotocellának a termek biztosítása is; különösen ahol páncélszekrényekben értékeket, vagy fontos iratokat őriznek és ahol az állandó személyes felügyelet sem lenne elegendő, vagy alkalmas, hivatalnokok vendégekkel szemben, kik fegyverrel is megjelenhetnek, védekezni. A betörő nem veszi észre a láthatatlan sugarat, mely utját keresztezi, azt megszakítva testével, vészjelzők szólalnak meg, melyek rendszerint zavarba hozzák a legvakmerőbb bűnözőket is, akik aztán minden igyekezetükkel menekülni próbálnak. Ennek a berendezésnek az a hátránya, hogy a betörő, vagy tolvaj terepszemléje során megtudja a fotocellák reitékét, tudva, hogy testével a vörösennemi sugarat ha megszakítja, a csengők megszólalnak, egyéb fényforrásból, elegendő egy zseblámpa, megvilágítja a fotocellákat s akkor nyugodtan munkájához láthat. Egyébként is a betörővilág és a kémszervezetek nemcsak a biztonsági berendezések technikai fejlődését követik, hanem annak reakciójaként a védekezést is megfelelően előkészítik munkabálatésük előtt. Most egyik nagy német elektrotechnikai gyár készített olyan berendezést, melynek működtetéséhez nem közönséges vörösennemi sugarat használnak fel, hanem modulált fényt. A vörösennemi fényforrás előtt egy lyukasított korong forog, miáltal a fény sugar másodpercenként ötszázszor megszakad (hasonlóan, mint a távolbalátó képben a Nipkow-tárcsa). Ezáltal abban az áramkörben, amelybe a fotocella be van kapcsolva, váltakozóáram keletkezik, ami kizárja azt, hogy akár egy mesterségesen beiktatott idegen fényforrás, akár maga a napali fény hasson a fotocellára, tehát kikapcsolja a vörösennemi sugar működését, a fotocella egyedül és kizárólag a hasonlóan modulált fényforrásra reagál. Abban az esetben pedig, ha még ezen túl bármilyen eszközzel erősítik a fotocella áramkörében a váltakozóáramot, annál nagyobb érzékenységgel működik a szerkezet.

CORSO-MOZGO

5, 7.15, 9.15

Mindenki sár és nevet!
Minden anya és gyermek nézze meg a

„Két árvá“-t

Fő-zereplő: ANNIE DUCBAUX. — HIRADÓ

Villany, csillár, rádió átszerelését jutányosan vállalja Kalmár József Str. Bratianu 1. TELEFON: 11-10

BONNET:

„A francia—angol biztosíték Danzigra is vonatkozik“

Létrejött az angol—török megállapodás

Páris. (Rador.) Bonnet külügyminiszter a képviselőház külügyi bizottságában tartott beszédében kitért a francia—török viszonyra is és megállapította, hogy az a legbarátságosabb. Bonnet biztosította a parlamentet, hogy Törökország nem fogja erőszakkal elfoglalni az alexandrettei szandzsákat. Ami a Szovjettel folytatott megbeszéléseket illeti Bonnet a következőket mondta:

A francia javaslat a Szovjetországgal szomszédos baráti országoknak támadás esetére való segítségnyújtásra vonatkozik. Az erre vonatkozó tárgyalások eddigi állása szerint kielégítő eredmény várható. Hogy a segítségnyújtás milyen méretű lesz Lengyelországgal és Romániával szemben, azt még véglegesen megállapítani nem lehet, az azonban bizonyosra vehető, hogy a segítségnyújtás túlhaladja egy légvédelmi egvezmény kereteit.

Franciaország megtette mindazokat az óvintézkedéseket, amelyek birodalma minden részének biztonságára szolgálnak. Az utóbbi hetek tárgyalásai senki ellen sem irányultak és csak a béke biztosításának célját szolgálták.

A francia külügyminiszter végül kijelentette, hogy a francia—angol garancia a danzigi kérdés esetében is fennáll, ha ennek megoldása erőszakos úton történik.

Bonnet külügyminiszter a külügyi bizottság tegnapi ülésén többek között beszámolt arról, hogy milyen körülmények között folytatta le a megbeszéléseit Chamberlain angol miniszterelnökkel és Halifax külügyminiszterrel. A külügyminiszter utalt a francia kormány különböző kezdeményezéseire. Ami Lengyelországot illeti, Franciaország mindig úgy vélekedett, hogy a francia—lengyel szövetség külpolitikájának egyik leglényegesebb alapelvét képezi. Kitért ezután a Franciaország részéről Görögországnak és Romániának nyújtott szavatosságra. Örömmel látta, hogy az angol kormány ugyanazon a napon biztosította az említett két baráti országot arról az akaratáról, hogy segítséget nyújt neki támadás esetén. Bonnet célzott a román és lengyel kormány közötti kölcsönös biztonságot biztosító megállapodások érdekében folyó megbeszélésekre. Foglalkozott végül a Franciaország és Szovjetország között megkezdett tárgyalásokkal és ezzel kapcsolatban ismertette azt a javaslatot, amelyet Franciaország abból a célból tett, hogy a szovjetkormány részéről segítséget szerezzen támadás esetére a Szovjettel szomszédos bizonyos államok számára.

Páris. A kamara külügyi bizottságának szerda délutáni ülése után a kamara folyosóján élénk vita indult meg a danzigi kérdésben. Kiderült hamarosan, hogy Bonnet külügyminiszter a bizottság ülésén nyilatkozott a danzigi problémáról és kijelentette, hogy

a danzigi területet a szavatossági nyilatkozat tekintetében úgy veszik, mint bármely más lengyel területet és ezért a szavatosság arra a területre is kiterjed, ha a lengyel kormány kéri, hogy a szavatossági nyilatkozatból folyó kötelezettséget Franciaország érvényesítse Danzigra is.

A külügyminiszter állítólag megjegyezte, hogy nincs tudomása róla, mintha Lengyelország és Németország között a danzigi kérdésre vonatkozólag tárgyalások lennének folyamatban.

Az Americana klub szerdán este lakomát rendezett Bonnet külügyminiszter tiszteletére. A külügyminiszter a lakomán felszólalt és beszédében kitért Roosevelt üzenetére. Elmondotta, hogy az elnök ahhoz az eszközhöz folyamodott, amelyet minden államférfi alkalmaz, aki szilárdabban akarja tenni a béke ingó alapjait. Ha Roosevelt szavai meghallgatásra találának, akkor az emberek szorongó aggodalmait eltűnnek. Ennek következtében a jólét és a béke az egész világon erősebb lenne. A béke és a jólét éppen olyan elválaszthatatlan társak, mint ahogy a nyomor és a háború elszakíthatatlanok egymástól. Kijelentette, hogy

Franciaország erős és ereje tudatában van. De Franciaország azt is tudja, hogy az erőszak csak bonyolultabbá teszi azokat a kérdéseket, amelyeket háború nélkül is meg lehet oldani.

Istanbul. (Rador.) A Havas ügynökség jelentí: A Vakít nevű lap közli, hogy Anglia és Törökország között végetérték a tárgyalások és teljes megegyezés jött létre.

Nem lehet szó se lengyel, se román katonai szerződésről a Szovjettel kapcsolatban

Londonból jelentik: A News Chronicle című angol lap varsói levelezője szerint Beck lengyel külügyminiszter továbbra is rendületlenül ellenzi a Szovjettel való együttműködést, noha kétségtelen, hogy az háború esetén Lengyelországra nézve nagyon fontos volna. Románia ebben a tekintetben — az angol lap szerint — elfogadta a nyugati hatalmak álláspontját. Az angol sajtó nem titkolja, hogy az angol—orosz tárgyalások utáiba bizonyos akadályok gördültek. A Daily Telegraph hozzát teszi, hogy Beck és Gafencu külügyminiszter megbeszélésén szó volt az 1932. évi lengyel—román védelmi egvezmények a megerősítéséről is, mivel ez az egvezmény tudvalóval csak szovjet támadás ellen irányult.

A Daily Telegraph berlini levelezője szerint

a Ribbentrop és Gafencu között folyó tárgyalások során Ribbentrop elsősorban rámutatott arra, hogy milyen veszedelmet jelentene Románia számára egy esetleges román—szovjet katonai szövetség. A német külügyminiszter kifejtette azt az álláspontját, hogy Romániának úgy politikailag, mint gazdaságilag Németország felé kell orientálnia.

Elkerülük a Földközi-tengert az amerikai utasszállító hajók

Londonból jelentik: Angol hajózási körökben nagy feltűnést keltett a newyorki hajóstársaságok legutóbbi intézkedése. Az amerikai hajózási vállalatok ugyanis elhatározták, hogy a jövőben a Földközi-tengeri forgalomban utirány változásokat visznek keresztül. A Távolkeletre induló amerikai hajók ezentúl a Jöreménység fokának érintésével folytatják útjukat. Vagyis elkerülük a Földközi-tengert.

Nagyszabású spanyol csapatösszevonások Gibraltár környékén

Gibraltár. Az angol erődítményekhez legközelebb lévő La Linea spanyol városban, a Franco kormány utasítására nagyszabású csapatokat vontak össze. A katonaság jelenléte nagy kenyérlétséget okozott a spanyol városkában, amelynek a lakói Gibraltárban szereztek be kenyérszükségletüket.

A Daily Telegraph értesülése szerint Ciano olasz külügyminiszter a jövő héten hivatalos látogatásra Berlinbe érkezik és résztvesz a birodalmi gyűlés április huszonnyolcadiki ülésén, amelyen Hitler válaszolni fog Roosevelt üzenetére.

Fényes külsőségek között ünnepelték meg Hitler 50-ik születésnapját

Danzig diszpolgárává választotta Hitlert — Fél-százézer vettek részt a katonai felvonuláson

Berlinből jelentik: A birodalmi vezér születésnapja alkalmából rendezett ünnepségek sorozata a kora reggeli órákban kezdődött meg a német fővárosban, amelyet már az északi lópa alatt gyönyörűen feldíszítettek. Reggel 6 órakor a kancellári palota előtt a diszörtség zenés bejáratot tartott.

Már a kora reggeli órákban hatalmas tömeg sorakozott fel a Wilhelmstrasse kancellári palota környékén. A zajos óvációk egymást követik és reggel 9 órakor a diszörtség tisztelgett. A szünni nem akaró óvációkra Hitler birodalmi vezér megjelent az erkölyen és végignézte a rohamosragosok és a diszörtség felvonulását és tisztelgését.

Ezután 10 órakor elsőnek a berlini diplomáciai kar tisztelgését fogadta a birodalmi vezér. Az üdvözlő beszédet a berlini pápai nuncius mondta. Ezen von Neurath báró, Csehország és Morvaország kormányzója, Hacha elnök társaságában köszöntötte Hitlert. Szlovákia nevében Tiso szlovák miniszterelnök üdvözlölte a kancellárt. A birodalmi kormány üdvözlölte a hadsereg 10 képviselőjének jelenlétében Göring tábornagy tolmácsolta. Ezután következett dr. Lippert, Berlin polgármesterének köszöntése, majd Danzig város küldöttsége, amely átadta a város diszoklevelét Hitlernek. Hitler birodalmi vezér délelőtt 11 órakor gépkocsin a katonai szemle helyszínére ment. A hatalmas és nagy látványosságot nyújtó diszörsmenetet rengetegen nézték végig. Részt vett a csapatok felvonulásában minden fegyvernem. Ezután először jelent meg a kancellár előtt az első ejtőernyős vadászrezd legényisége. Végignézték a hatalmas szentit a diplomata és a külföldi küldöttségek is.

Az új kancellári palota nagytermében lefolyó üdvözlés alkalmával Hitlert ünnepélyes külsőségek mellett üdvözlölte a nemzeti szocialista párt 1600 kiválasztott előkelősége. A párt Nagy Frigyes király 50 születésnapjára levelet adott a birodalmi vezérnek. A kancei-

lár köszönetet mondott azért a hűségért, amelynek a párt számtalan esetben bizonyította: adta és kiellen-tette, hogy ez a hűség képezi a nagy német birodalom alapját. Ezután háromszor kiáltotta: „Sieg Heil!“ — majd pedig Hess Rudolf társaságában csapat szemlén vett részt.

A hitlerista ifjusági szervezetek több tízezer főnyi tagja április 19-én éjfélkor összegyűlt a Wilhelmstrassen, hogy üdvözlölje Hitlert április 20-ának első órájában. A fiatalok óvációjára megjelent Hitler a kancellári palota erkélyén és megköszönte az üdvözlést. Az összegyűlt lelkes fiatalok többször átörte a kordont és a palota közelébe nyomult, ahol Hitler többször megjelent.

Hitler vezér és kancellár születése napján rendezett nagyarányú katonai ünnepségen 50 ezer katona vonult fel. A meggye-em előtt felállított tribünökön 20 ezer ember helyezkedett el. Az uccákat és épületeket a vezér arcképe és zászlócskák díszítették.

Pontosan 11 órakor kezdődött meg a nagyarányú katonai felvonulás. A tribünöket Németország valamennyi államának zászlajával ékesítették, a főhelyen pedig Nagynémetország ujonnan készített lobogója lengett. Hitler kancellár fogadta az előtte elvonuló csapatok üdvözlését. Körülötte Göring tábornagy, Raeder tengernagy, Von Brauchitsch tábornok, Keitel tábornok, Hacha elnök és Tiso foglaltak helyet.

A különböző csapattek felvonulása Hitler előtt több mint négy óra hosszat tartott. Ezután a lakosság nagy lelkesedése közben tért vissza a birodalom vezére a kancellári palotába.

Prágából jelentik: Hitler 50-ik születésnapját Prágában is nagy parádával ünnepelték meg. Az ünnepségeken résztvettek a prágai katonai helyőrségek és többek között jelen voltak Sirovy és Fiala tábornokok is.

Április tizenegyedikétől életbelépett a város új illetékügyi szabályrendelete

A város most megjelent hivatalos közlő-nve közli azt az új illetékügyi szabályrendeletet, amely lényegesen megváltoztatja, illetve kibővíti az előző ilyen természetű szabályrendelet intézkedéseit. Az új szabályrendelet fontosabb rendelkezéseit már ismertette az Aradi Közlöny. A hivatalos közlőny ugyanezen szá-

mában egyébként rendelet jelent meg arról, hogy az új szabályrendelet nyilvánossághozatatalának napjával, tehát a hivatalos közlőny megjelenésének időpontjában lép életbe. Ez az időpont április tizenegy, mert erről a napról keltezték a hivatalos közlőny legutóbbi, tizenötös számát, jöllehet csak április huszadikán jelent meg.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Égész évre... 840 lej // Negyedévre 210 lej
Félévre... 420 „ // Egy hónapra 70 „

Mai mese, »unhappy enddel«

A „Fekete Sas országának“ királya, aki a vérbosszú sziklás országában uralkodott, nagyon szerelmes volt és elvitte a magyar grófkisasszonyt a kék tenger partjára... Nem éltek boldogan, „míg meg nem haltak“, mert a könyörtelen valóság beletiport a mesebe: eljött az éjszaka, amikorra az ifjú királyné az alig néhány napos trónörökösrel a karján idegen földre menekült...

Nem ugy hangzik ez, mint egy furcsa mese? — de még nem a nép, vagy a meselők fantáziájában született meg, hanem a kiszámíthatatlanul sodródó élet fonta a történetet, amely most a prózái lelkü emberiség előtt társodott le. — Valaha téli estéken a főnökben ringatótt a mesék bölcsőjét, de most a legnagyobb szabású üzletek városában, Hollywoodban gvarták meztelenülre, hogy kielégíthessék az ember lelkében kiálhatatlanul élő mese-sóvárgást. És a mese vámszedői, a filmgazdák lesbe álltak, mint a szkipetárok földön meredő sziklák ormán a dögkeselyűk és egymásra rebentek; a kék tenger partján véresen elmozgott néhány harcos s a klómló piros vér éppen ugy csalogatta a hárcek csucsán tanyázó halálmadarakat, mint a szép magyar származású királyné tragédiája a hollywoodi filmgazdák romantikára éhes üzletembereit...

A valóság és a menekülés lankadságából még fel sem ocsudhatott az ifjú Geraldine királyné, amikorra Colette, a kétes irodalmi értékű regények születésnéle sovány fantáziáját az albán tragédián hízalva megírta a filmszöveget, amely hivattva volna arra, hogy kielégítse a romantikára éhes amerikai közönséget. A tengerentúli Paramount-filmgyár különösen nagyviláknak mutatkozott és egymillió dolláros filmszerződést ajánlott fel a jelenleg Görögországban tartózkodó Geraldine volt albán királynénak, ha eljásza a főszerepet... Főszerep? — olyan furcsa kort élünk, hogy lehet még más jellezi főszerepet is ajánlani egy királynénak? — Geraldine a „Fekete Sas országának“ ifjú királynéja valószínűleg méltó választ ad az ajánlatra, amely egy világték ellátására kérte fel a tragikus pillanatok átélőjét.

(n. t.)

— IDŐJÓSLAT. Derült idő, gyönge szél és a hőmérséklet emelkedése várható.

— ZÜRICH TIÖZSDEZARLAT: Páris 11.80 és háromnegyed, London 20.87, Newyork 446, Brüsszel 74.95, Milánó 23.45, Amszterdam 236.75, Bérlin 178.50, Szófia 540, Varsó 84, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.25.

— Látogatók Titeanu sajtóminiszternél. Bucurestiből jelentik: Eugen Titeanu sajtó- és propaganda-ügyi államtitkár csütörtökön kihallgatáson fogadta a Bucurestiben tartózkodó Kerkhoffot, a franciaországi helga hadirokkantak társaságának elnökét és Léonard Léont, a légei hadirokkantak társaságának elnökét.

— Femállása hetvenedik évfordulójának megünneplésére készül a román államvasut. Bucurestiből jelentik: A román államvasutak a restaurációs ünnepek keretében ebben az évben ünneplik létesítésük hetven-éves évfordulóját. Fzalatt a hetven év alatt a vasut vezetői áriási munkát végeztek és a román vasutifüg nagy feltevést ért el. A Junius 9., 10. és 11-iki ünnepek hű kévet foriák adni ennek a munkának és felelősdnek. Előadásokat és kiállításokat rendeznek s ezalkalommal nyitják meg a vasut nagy muzeumát, a vasuti sportegyletek nagy sportünnepeket rendeznek az akkora teljesen elkészülő giulesti stadionban.

— Az aradi tanulóffuság faültetése. Csütörtökön az aradi iskolák növendékei faültetési ünnepélyen vetek részt. Az aradi fiu és leány középiskolások kora reggeli órákban tanárak irányítása mellett, énekelve vonultak ki a csálai-erdőbe, ahonnan az ebédutáni órákban tértek vissza.

— Rejtélyes tengeralattjáró a kanadai partok előtt. Ottawa. A kanadai lapok Halifaxból jelentést közölnek, amely szerint William Latter, egy révhajó kapitánya közölte a kikötői hatóságokkal, hogy az elmúlt éjjel megfigyelte, hogy egy félig a víz felszínén haladó tengeralattjáró benyomult a halifaxi kikötőbe. A „Cornebrook“ nevű kereskedelmi hajó kapitánya is jelentette, hogy álközött a rejtélyes tengeralattjáróval.

— FELEMELIK A NÉMET BIRODALMI GYÜLÉS KÉPVISELŐINEK SZÁMÁT. Berlinből jelentik: A új törvényrendelet értelmében a német birodalmi gyűlés képviselőinek a számát a cseh és morva területeken élő németek számával egyenes arányban emelni fogják. A Memel-vidék pedig két képviselőt kap, akiket Hitler nevez ki.

— Házasság. Dr. Mátray László és Góthi Erzsébet f. hó 20-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Kerékpártulajdonosok figyelmébe! Az aradi rendőrség közkezdési ügyosztálya közli mindazokkal a kerékpártulajdonosokkal, akik biciklijukat a rendőrségnek beszállították, hogy gépeik átvételéért pénteken délelőtt, lehetőleg 8-9 óra között jelentkezzenek a rendőrkészletnél.

Kik mentesek mozgósítás esetén a bevonulás alól?

Bucurestiből jelentik: A hadügyminiszterium tudomására hozza az összes tartalékos tiszteknek, altiszteknek és a legénységnek, hogy azok a bevonulás alól adott mentességek, amelyeket a legutóbbi behívások alkalmával kaptak, csupán ezekre a behívásokra vonatkoznak. Mozcósítás esetén a mozgósítás alól csupán azok az egyének mentesek, akiknek birtokában erre vonatkozólag határozott rendelkezés van. Más mindenkinek azonnal jelentkeznie kell katonai egységeknél a meghatározott időn belül.

— Engedélyt adott a Franco-kormány a Prado-muzeum káncseinek Genben való kiállítására. Genből jelentik: A spanyol kormány engedélyt adott Genf város vezetőségének, hogy június 1-től szeptember 30-ig kiállítás keretében mutassák be a madridi Prado-muzeum festményeit, amelyek néhány hét óta a népszövetségi palotában vannak elhelyezve.

— Ásatások alkalmával arany mellszobrot találtak Svájcban. Lausanneból jelentik: A Vend-kantonbeli Averticumban végeztek ásatások alkalmával egy 1 méter hosszú arany mellszobrot találtak, amelynek súlya 1650 gramm. A mellszobor Antonius Pius római császárt ábrázolja.

— Betiltották a dinárbankjegyek Jugoszláviába való bevitelét. Belgrádból jelentik: A pénzügyminiszterium szigorúan megtiltotta az 1000, 500 és 100 dinár címletű bankjegyek behozatalát Jugoszlávia területére.

— Május 1-én kapcsolódik bele Arad a nemzetközi repülőforgalomba. Május elsején Arad ismét bekapcsolódik a nemzetközi repülőgépforgalomba. A repülő járat megindulásával kapcsolatos előkészületeket Luca Vladimír, a LARES-társaság aradi kirendeltségének vezetője irányítja. A jegyárak a következők: Bucuresti—Arad 1750, Bucuresti—Budapest 3500, Bucuresti—Prága 5200, Bucuresti—Berlín 7500, Arad—Budapest 1450, Arad—Prága 4300, Arad—Berlín 5600 lej, Budapest—Prága 115 pengő, Budapest—Berlín 185 pengő, Prága—Berlín 450 csekkorona. A LARES-társaság a retour-jegyek megváltása esetén husz százalékos árkedvezményt ad.

— Aradi tolvajntól fogtak el Temesvárott. A temesvári rendőrség elfogta Szeitz Anna, aradmegyei, kisszennyiműkösi illetőségű asszonyt, aki Aradon Margittól 2500 lej készpénzt lopott el.

— Még mindig dul az aradi szikvíz-háború... Az aradi törvényszék ma tárgyalta folytatólagosan azt a régen húzódó hitelronási keresetet, amelyet Weisz József szikvizgyáros adott be Stern Lipót szikvizgyáros ellen. A tárgyalás alkalmával a perbeszédés hangzóttak el. Az ügyészi tisztet Herb bíró, tanácselnök töltötte be. Stern Lipót ártatlanságát hangoztatta és kérte felmentését. Weisz József jogi képviselője, Lepa Valer dr. a vádlott elmarasztalását és 200 ezer lej anyagi kártérítés megítélését kérte. Az ítélet május elsején hirdeti ki a törvényszék.

Praktikus

— Milyen ut térkép ez itt?
— A hitelezőimről készítetttemes lakhelyeket kis zászlócskakkal jelöltem meg, hogy elkerülhessem őket.

— AZ EGÉSZSÉGÜGYI ILLETÉKEK KIRÓVÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NYILATKOZATOK BENYUJTÁSA. A város egészségügyi hivatala a következő felhívást intézi az érdekeltekhez: Mindazok, akik az évi egészségügyi ellenőrzés illetékeinek lefizetésére kötelezettek (kereskedelmi és iparvállalatok, iparosok stb.) a vonatkozó szabályrendelet 19. szakasza értelmében nyilatkozat benyújtására kötelesek. Ezt a nyilatkozatot, amely az illeték leróásával kapcsolatos adatok közlésére vonatkozik, az érdekelteknek 1939. május 20-ig kell benyújtaniuk az egészségügyi alan megállapítási és kivételi hivatalához. Akik ezen időpontja nem teriesztik be a kötelező nyilatkozatot, a törvényes következményekben részesülnek. A nyilatkozat-hoz szükséges nyomtatványok a városháza egészségügyi hivatalának illetékes irodájában (61-es számú szoba) szerezhetőek be.

— A Csendes Óceánra futott ki az amerikai flotta. Párisból jelentik: A „Republique“ című lap jelentik: Az amerikai haditengerészet 60 egysége hadikészletségben ismeretlen irányba elindult. Beavatott helyen ugy tudják, hogy a hadiflotta a Csendes Óceánra futott ki azzal a céllal, hogy megakadályozza a japán hadiflotta újabb esetleges támadásait a kínai vizeken a francia, angol, vagy holland birtokok ellen.

— TUNNETÉS SZERZŐDESÉRT. Külsős tünnetéssel jutott filmszerződéshez egy szép hollywoodi női statisztika. Eleanor Countess Short, tof öltött és végigvonult Hollywood uccin a következő feliratu táblával: „Amint látják, a lábaim szépek. De játszani is tudok! Munkakalkalmat kérek.“ Az ötletes ledny szerepet kapott az „I an from Missouri“ című filmben.

— Egy nap alatt kilencmillió dollár értékű arany érkezett Amerikába. Newyorkból jelentik: A „New-York Federal Reserve“-bank jelentése szerint tegnapi 9.010.000 dollár értékű arany érkezett Angliából Amerikába.

— ADÓKEDVEZMÉNY AZ ELREKVIRÁLT GÉPJÁRMŰVEK TULAJDONOSAI SZÁMÁRA. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium rendeletet adott ki, amelynek értelmében azon gépkocsitulajdonosok részére, akiknek járművét a katonaság részére elrekvirálták, a rekvirálás idejére adókedvezményt biztosít. Az erre vonatkozó adóvallomásban meg kell jelölni azt a csapatot, amely a járművet elrekvirálta.

Üi helyiségünk Biv. Reg. Maria 18. udvarban balra. — Telefonszámunk: 1033 RUDOLF MOSSE S. A. hirdetőiroda

— Halálozás. Özy. Sámsón Izidorné hosszu szenvedés után eltávozott az élők sorából. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a régi izr. temető halottasházából.

— Az aradi törvényszék elítélte Trula Bulor aradi ügyvéd betörőjét. Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy Trula Bulor aradi ügyvéd lakásán betörő járt, aki többek között elvitte magával az ügyvéd irógépét is. A betörő két nappal később egy bérgépkocsissal visszahozta az irógépét, de ugyanekkor beört Wolner Gyula dr. aradi orvoshoz, akitől különféle értékes tárgyat lopott el. A rendőrség kinyomozta a betörő kiletét és megállapította, hogy Csillag Tibornak hívják. Hamarosan sikerült elfogni és most állt a törvény szék előtt. A törvényszék a kétféle betörésért nyolchavi börtönmre ítélte Csillag Tibort.

— A vakbélgyulladás veszélye elleni védekezés egyik hatásos módszere abban áll, hogy az ember a beleit hetenként legalább egyszer a természetes „Ferenc József“ keserűvízzel — reggel éhgyomorron egy pohárral — alaposan kitisztítja. Kérdezze meg orvosát.

— A Neptun-türdő hérlőinek figyelmébe! Aradváros gazdasági ügyosztálya ezumon hozza az érdekeltek tudomására, hogy a Neptun-partfürdő hérlőinek kiállításra április huszonegyedikétől, tehát hétfőtől kezdődik meg. A nyoma:ványok hétfőre készülnek el és így a Neptun-türdő ügyeit kezelő hivatal csak ettől a naptól kezdődően állithatja ki a hérlőjegyet.

— Nemzeti kölcsönfilmár. Az angol filmakadémia kölcsönfilmárát létesített iskolák és tudományos intézetek számára. A film történetének 150 legnevezetesebb alkotását szerezte meg a gyűjtemény számára.

— Hajfonatával meztelente a tériét, aztán felakasztotta egy fára. Megdőbentő férgyilkosság történt a Dâmbovíta-megyei Croitoru községben. Constantin Anna fiatalasszony szerelmi kapcsolatokat tartott fenn egy falubeli legénnyel. Hogy szabaduljon férjétől, a fiatalasszony elhatározta, hogy elveszi láb alól. Tetteit hamarosan végre is hajtotta. Egy éjszaka, amikorra férje a napi munkától fáradtan mély álmomba merült, hajfonatával megfojtotta. Ezután az élettelen testet kivonszolta a kert végébe, ahol ugyancsak a levágot hajfonatok segítségével egy fa ágára felakasztotta. A gyilkosság elkövetése után az asszony teljesen felfordította a házat és azt a látszatot igyekezett kelteni, hogy férjét banditák támadták meg. A turpisság azonban kiderült és a gáeszt-i törvényszék 10 évi fegháza itélte az elvetemült asszonyt. Az ítélet kihirdetése után Constantin Anna a börtönben beadványt készített, amelyben több személyt a férgyilkosságban való részvétellel vádol meg.

— Herkulesfürdő nem ad árkedvezményt. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi miniszterium a fürdőző közönség tudomására hozza, hogy az idén Herkules-fürdő nem engedélyez árcsökkentéseket és az ilyen kérésekre a miniszterium választ sem ad.

Reflektos

GRIGORE GAFENCU, Románia szavának képviselője

Románia külügyminisztere hivatalos látogatást tesz Európa több fővárosában.

Annak az utnak, amelyet Grigore Gafencu, Románia képviselője most lebonyolít, különös jelentősége van, ha figyelembe vesszük a jelenlegi nemzetközi helyzetet, valamint azt a nyugtalanságot, amely Európát az időben uralta.

Az a szerep, amelyet Romániának a többi államok sorában a béke érdekében be kell töltenie, rendkívül nagy fontossággal bír.

Grigore Gafencu látogatása során kihangsúlyozást nyer az együttműködés vágya, valamint a barátság szelleme, amely Romániát minden állammal szemben vezérli.

Különösen most, a Románia és Németország között létrejött gazdasági egyezmény megkötése után, ez az együttműködés egyre jobban kimélyül és megerősíti azt a konstruktív bekepoitikát, melyet mindkét állam Délkelet-Európában folytat.

Egyébként Romániának a harmadik birodalommal való baráti kapcsolata megállapíthatók Németországnak az európai Dunabizottságban való jelenlétéből is.

A jelen idők politikája teljesen különbözik a múlt politikájától. Ma az államok közötti kapcsolatok már nem lehet ügves diplomáciai manőverekre alapítani. Ma a felelős férfiak, akik a népek akaratából kezükben tartják a népek sorsát, a baráti kapcsolatokról csak úgy tárgyalhatnak s azokra csak úgy építhetnek, ha realista, őszinte és becsületes politikát folytatnak.

Ezért a közvetítők révén történő tárgyalásoknak már nincs olyan értékük, mint a régi időkben. A legjobb s a legbiztosabb eredményekre a népek hivatott képviselői közötti személyes találkozások vezetnek.

Grigore Gafencu egy loyális, de méltóságos Románia szavát viszi. Románia képviselője ismerteti az ország állásfoglalását mindazon kérdésekkel kapcsolatban, amelyek ma a nemzetközi életet foglalkoztatják Grigore Gafencu országot képvisel, amely az összes többi államokkal együttműködhet a béke észszerű és becsületes megszervezése érdekében, de amelyik nem kíván részt venni azokban az ideológiai vitákban, amelyek távol állanak állandó érdekeiktől.

Románia a normalizálás, a megbékélés, valamint azon jogok tiszteltetésében tartásának politikájára törekszik, amelyeket évszázados küzdelmek szentesítettek egy nemzeti eszme érdekében.

— Az aradi rendőrség bejelentőhivatala közli az érdekeltekkel, hogy az ingatlan nyilvántartási könyvekbe vezetendő adatokat a legpontosabban és teljesen olvasható módon írják be. A foglalkozások rovatában részletesen fel kell tüntetni a bejegyzett foglalkozását, vagyis nem elegendő, ha valakiről azt vezetjük be, hogy kereskedő, gyáros, vagy tisztviselő, hanem meg kell nevezni a foglalkozás ágát, vagyis: borkereskedő vagy ruhakereskedő, csokoládégyáros vagy banktisztviselő. A nyilvántartási könyvek benyújtásának sorrendjét hétfőn állítja össze a rendőrség és azt az Aradi Közlöny után közli a nyilvántartással.

— Műszaki, nyári egyetem Sopronban (Magyarország). A Budapesti József Nádor Műegyetem ezidén újra megrendezi nagy sikerű nyári műszaki és mérnök-képző tanfolyamait Sopronban, a Soproni Nyári Egyetem, amelyen a bel- és külföld leghíresebb egyetemi tanárai és technikai vezető állásokban levő szakértőket tartják az előadásokat, f. évi augusztus hó 1-től 19-éig teljes képet ad a műszaki világ mai helyzetéről. Az előadásokat bárki hallgathatja. Érdeklődőknek prospektussal szolgál és felvilágosítást nyújt a Soproni Idegenforgalmi Iroda.

— Ne tessék megcsókolni! London egyik városrészében, Hammersmithben minden csecsemő nyakába egy kis fehér korongot akasztottak ezzel a felirattal: „Please don't kiss me”. (Ne tessék megcsókolni). Az influenzától és a többi ragályos betegségtől akarják ilyenképpen óvni a hammersmithi csecsemőket. Sok embernek, különösen nőnek rossz szokása, hogy minden csecsemőt megcsókol, akit utjában talál: a kis korong, melyet a gyermekklinikán osztoztak ki darabonként 2 pennyért, e szokás ellen tiltakozik.

— Negyvenméteres szakadékba zuhant a kiránduló fiatalember és csodálatosképpen élve menekült. Cămpinából jelentik: Matei Olteanu cămpinai fiatalember a Doftana patak mellett, kirándulás közben, egy 40 méteres szakadékba zuhant. A fiatalemberen hő esőköpeny volt és esése közben az esőköpeny, mint valami ejtőernyő szétnyílt és csökkentette a zuhanás erejét, úgyhogy csodálatosképpen élve menekült meg. Olteanu egyik lába eltört. Ezenkívül kisebb-nagyobb zúzódásokat szenvedett. A szerencsétlenül járt fiatalembert kétségbeesítő helyzetéből az arra járó falusiak mentették ki, akik beszállították a cămpinai kórházba.

Sokan utaznak már Budapestre

a Nemzetközi Vásár utazási és vizumkedvezményeivel

Jelentették már, hogy az április 28-án kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár értékes utazási és vizumkedvezményei kedden már életbe is léptek. A vásárigazolványok, amelyek a kedvezmények igénybevételére jogosítanak, minden utazási és menetjegyirodában országszerte bárki által megszerezhetők és olyan nagy a keletük, hogy az árusítói helyek már újabb utánpótlásokról voltak kénytelenek gondoskodni. Az induló vonatokon is mind meglátszik a megnövekedett forgalom, hiszen máris nagyon sokan utaznak a magyar fővárosba. Különösen nagyra értékeli a közönség azt a körülményt, hogy utlevélén és vásárigazolványon, no meg a kedvezményes menetjegyen kívül semmi más nem kell az utazáshoz, még csak vízum sem, mert az utlevélt utólagosan láttamozzák Budapesten mindössze P. 250 kezelési díj leróvása ellenében.

Nagyon sokra értékeli a közönség azt is, hogy a vásárigazolvány tulajdonosa Budapestre bármely magyarországi állomásra — a határállomások kivételével — három külön utazást is tehet minden alkalommal 33 százalékos menetjegykedvezménnyel. Az is jelentős kedvezmény, hogy hazafelé jövet bármelyik közbeszállított állomáson meg lehet az utat egy ízben szakítani, de természetesen csak úgy, hogy a visszautazás mindenképpen be kell május 18. napjának 24. óráig fejezni, illetve legkésőbb ekkor kell az utasnak a kiinduló állomásra visszaérkeznie. Egyébként Budapestre legkésőbb május 8. napjának déli 12 órájáig kell megérkezni, visszafelé pedig legkorábban április 28-án délután 16 órakor lehet Budapestre elindulni.

A vásárigazolvány ára személyenként 360 svájci frank, 3.— márká, 120.— lei, 50.— dinár, vagy 30.— Kc.

Aradváros három peres ügyét tárgyalja a legfőbb közigazgatási bíróság

Bejan Romulus dr. Aradváros polgármester-helyettese Bucurestibe utazott, ahol a legfőbb közigazgatási bíróság előtt néhány perben képviseli a városvezetőséget. Egyik tárgyalásra kerülő perben Mosorca Bojidar volt városi tisztviselő szerepel felperesként, aki három különböző perrel támadta meg a várost. Először azért perelt Mosorca, mert véleménye szerint a legutóbb történt új minősítési beosztás során nem kapott megfelelő minősítést. Ezt a perét első fokon meg is nyerte és amikor az elsőfokú végzést nem hárították végre — a város ugyanis felebbezással — a városvezetőség eltávolítását kérte a legfőbb közigazgatási bíróságtól. Az eltávolítás iránti kérelmet a bíróság elutasította, időközben pedig más okok miatt a város vezetősége eltávolította a közönségi közigazgatás szolgálatából Mosorca Bojidart, aki erre újabb pert indított, most már állásába való visszahelyezése érdekében. A legfőbb közigazgatási bíróság most a minősítési beosztással kapcsolatos pert tárgyalja majd, de valószínűleg elhalasztják a tárgyalást, mert a városvezetőség arra az álláspontra helyezkedik, hogy ebben az ügyben mindaddig nem hozhat döntést a felebbeviteli bíróság, amíg az elbocsátás miatt indított perben el nem döntenek ítélettel, hogy Mosorca Bojidar egyáltalában tisztviselő-e még a városi közigazgatásnak, vagy sem.

A második eset a régen húzódó és sokszor tárgyalt kéményseprő-ügy egyik mellékhatása. Ismeretes, hogy a kéményseprői szabályrendelet miatt jogorvoslatot kereső kéményseprőmesterek által indított perek egyik csoportjában még hónapokkal ezelőtt bírói végzés hangzott el, hogy a vonatkozó szabályrendelet egyik szakaszát a városnak törölnie kell. Mivel ennek keresztülvételét időt vett igénybe, a kéményseprőmesterek arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a városvezetőség nem hallandó eléget tenni a bírói döntésnek és ezért azzal a kéréssel fordultak a legfőbb közigazgatási bírósághoz, hogy ezen a címen rendelje el a városvezetőség hivatalából való eltávolítását. Időközben azonban a városvezetőség utasítására a jogügvi osztály keresztülvitte a módosítást, ami meg is jelent a város hivatalos lapjában és ami érdemében nem érinti a kéményseprői szabályrendeletet. Most aztán, hogy a bíróság foglalkozik a városvezetőség eltávolítására vonatkozó kérelemmel, Bejan Romulus dr. a bíróság elé terjeszti a város hivatalos közlönyének azt a példányát, amelyben a módosítás megjelent és ennek alapján kéri majd az indítvány elutasítását.

A harmadik perben Wandracsek Ignác aradi építész szerepel felperesként. Az építész ugyanis még régebben tagosítani akarta egyik arad-külvárosi ingatlanát, azonban ezt a város nem engedélyezte. Wandracsek Ignác megelégberte ezt a döntést és a temesvári helyi közigazgatási tábla helytadott felebbezésének, mire a város jelentett be felebbezést és így került az ügy a legfőbb közigazgatási bírósághoz, ahol most tárgyalják majd a felebbezést. Ebben az ügyben különben új helyzet adódott, mert a törvény értelmében most már senkinek sem adhat a város műszaki osztályának szolgálatba tagosítási engedélyt, mindaddig, amíg a város el nem készíti az ugynevezett városépítészeti tervet. Ez pedig az egész város új helyrajzi felvételezését jelentené, ami talán több évet is igénybe venne, úgyhogy egyelőre nem adnak ki tagosítási engedélyeket.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTARAK:

VOJTEK gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszer-tár, Piața Mihai Viteazul
BERNÁTH gyógyszer-tár, állomással szemben.
BERGER gyógyszer-tár, Saguna-ut.

Két lista indul az aradi neológ izraelita hitközségi választáson

Az aradi neológ izraelita hitközség vasárnap, április 23-án 25 lejárt képviselőtestületi mandátumot tölt be választás után. A választásra hivatalos listát becsatolták ki, amelyen aláíróként „Az aradi zsidóság intellektuális, kereskedő és iparos csoportjainak jelölő-bizottsága” szerepel, míg a másik nemhivatalos listán a választásra alakult „Népközönségi csoport” aláírása szerepel. A két lista nagyjából egyezik. A választáson mindazok résztvehetnek, akiknek adója 1938. december 31-ig rendezve van.

— Izzgatási és szökési perekben ítélkezett a kolozsvári katonai törvényszék. Kolozsvárról jelentik: A katonai törvényszék szerdai tárgyalásán ítélkezett Bánnyal László szatmári lakos igaztási ügyében. Bánnyal a vád szerint államellenes dalokat énekelt, azonkívül ismerősei körében olyan híreket terjesztett, amelyek a békét veszélyeztették. A katonai törvényszék bünyösnek találta a vádlottat és ezért egyévi elzárásra, öt évi jogvesztésre és ötezer lej pénzbírságra ítélte. Simonfi Elek tordamegyei gazdálkodó azért került a katonai hatóságok elé, mert ittas állapotban államellenes dalt énekelt, azonkívül — a feljelentés szerint — arra bujtogatta az ez év március 22-én katonai szolgálattételre behívott fiatalokat, hogy szökjenek meg. A katonai törvényszék Simonfit egyhávi elzárásra ítélte. Farkas Béla diószegi lakos, aki összeveszett egyik lakójával s annak nemzetiségét szidta, a katonai törvényszék kétezer lej pénzbírságra és ezer lej költség-megtérítésre ítélte.

Kaktusz-tövis szurása következtében meghalt egy uriaszony

Gyöngyösről jelentik: Gyöngyösön, parkrendezés közben egy kaktusz-tövis megszurta III. Korinics Antal földbírókos feleségének a kezét. Az uriaszony vérmérgezését kapott és nem tudtak rajta segíteni. Kétnapi szenvedés után, vasárnap este meghalt.

— Állandó zenekart szerződtek egy amerikai kóziklinikán. Newyorkból jelentik: A kaliforniai egyetem idegklinikáján legújabbán sajtósági módszerrel próbálják az idegbetegségeket gyógyítani. A klinika igazgatója ugyanis állandó zenekart szerződött, mely a betegek szórakoztatására hangversenyeket ad. Amint a tapasztalat igazolja, a zene jóékönyv hatású van az idegbetegekre. A zenekar a klinika rendező személyzete közé tartozik.

— Mit csinálna, ha egy napig millió lenne? — Ezt a kérdést tette fel a Színházi Magazin olvasóinak és hozzá is segített vágyaik teljesüléséhez azok, akik a kiírt könnyű feltételeknek a legjobban megfelelnek. Aki nem hiva az ilyen könnyű feladatoknak, annak a számára példa nélkül álló rejtélyverseny folyt a Színházi Magazin. Ez a verseny azért új a maga nemében, mert minden helyes megfejtő nyer. Ől ven nagyszabású fő-díj mellett az apróbb nyeremények végtelen sokasága várja a helyes megfejtőket, akik a lapban részletesen közölt feltételek mellett meg fogják kapni a jutalmat. A lap legújabb száma érdekes és változatos riportokkal szolgál olvasóinak. Első helyen áll ezek közül kétségtelenül a Geradine királynéről szóló képes riport, amely szines epizódokat mutat be a magyar grófkisasszony életéből a zebegényi Virágbirodalomtól a legutóbbi történelmi napokig. Ignác Róza külön Soproni Magazin-t szerkesztett a lap keretén belül, hangulatos képet adva a „Civitas fidelissima” életéből. A francia színészek mulatságos előadestíjéről szóló tudósítás és a legújabb magyar filmeseményeket felsorakoztató beszámolóok állnak még a lap főhelyein. A heti szindarabmelléklet Ignác Róza vigláréka, az „Ezer hold pipacs”, a Vigszínház műsorarabja. A lap ára gyermekmelléklettel együtt 20 lei.

SCALA-MOZGO TELEFON: 20-10.
Ma kettős bemutató!
DICK FORAN
1. **Az indiánok réme**
PAT O'BRIEN
2. **A szerelem kertje**
UJ FOX-JOURNAL. 5. 1.15 óra 9.15 órakor.

HANS HABE BELGIUMI RIPIORTJA:

Találkozás Martens professzorral, aki „Európa legsúlyosabb kormányválságát“ okozta Egy halálraitélt, aki akadémiai tag lett — Egy titokzatos ember titokzatos karrierje

Brüsszelből jelentik: Európa legsúlyosabb kormányválsága ez! — mondta Pierlot belga miniszterelnök a minap, miután nem sikerült sehogy kormányt alakítania. A lappangó ellentétek belgák és flamandok között soha nem törtek volna ki ilyen elementáris erővel, ha Spaaknak nem kellett volna egyik napról a másikra elhagynia a miniszterelnöki széket. De a belga krízis nem csak belpolitikai válság. A közönség nem becsüli fel talán teljes nagyságában a belga probléma jelentőségét. Az olasz ellentétek, a Németországgal való állandóan feszült viszony és a Franco-győzelem Spanyolországban már három fronton készíti feszült figyelemre Franciaországot. Ha most még Belgiumban sikert érnek el a flamand separatisták, vagy csak ha egy szélsőjobboldali, Németország felé hajló kormány kerül ki, akkor az egész nyugateurópai nagyhatalmi szisztéma megrendül. Beláthatatlanok tehát azok a következmények, amelyeket a belgiumi hirtelen kormányválság és az ezt követő parlamenti krízis feljélezett. Mindennek pedig egyetlen ember az oka. Ezt az embert Adrien Maertens professzornak hívják.

A postahivatalnok fia elindul

— Az igazgató-professzor nem engedi meg, hogy túl sokáig társalogjak, — mondotta Van Zeeland, a katolikuspartii miniszterelnök egy korábbi délutánon a Brüsszel melletti Asten előkelő szanatóriumának kertjében, amikor ott meglátogattam. És néhány perccel később valóban feltűnt a professzor masszív, hatalmas, tiszteletet gerjesztő, fehérkabátos figurája. Van Zeeland bemutatott a professzornak. Az első benyomás kitűnő volt. A professzor és a volt miniszterelnök azonnal politikai beszélgetésbe kezdtek. Van Zeeland tévedett: az igazgató-főorvost, ugylátszik, — sokkal kevésbé érdekelte Van Zeeland egészségi állapota, mint a belgiumi belpolitika fejlődése.

— A professzor nagy politikus, — mondtam, amikor széles lépteivel a tanár eltűnt a kertben.

— Lehet... — válaszolt elgondolkodva a miniszterelnök.

Nem tudom, hogy vajjan tudta-e, hogy ki az ő kezelőorvosa — Adrien Maertens professzor. Most azonban, amióta tudom, hogy ki az asteni klinika ura, sokszor kell gondolnom erre a jelenetre, az őszi fák alatt a parkban.

Adrien Maertens professzor, akinek akadémiai taggá való kinevezése okozta a belgiumi krízist, Brüsszelben uccai harcokat és végül a parlament feloszlatását, 1885-ben született Asteneben, Anvers tartomány egyik kis helységében, ahol az apja postahivatalnok volt. Az angolkóros gyermek csak lassan fejlődött és a kisvárosban bizonyára nagy bolondnak tartották az apját, aki mindenáron a gandi egyetemre akarta küldeni a fiút, hogy ott kitanulja az orvostudományt. A kis Adrien már a gimnáziumban elég rossz tanuló volt, igaz, hogy azoknak a rossz tanulóknak a fajtájából, akik viszont a legnagyobb tehetséget tanúsítják akkor, amikor arról van szó, hogy értéktelen bélyegeket valamirevaló töltőtollak helyébe és értéktelen viaszgyertyákat tetszetős körzők helyébe cseréljenek be. Ha az öreg postahivatalnok akkor felismerte volna Adrien kereskedői tehetségeit, úgy bizonyára nem lett volna később sem semmi baj a fiúcskával, sőt igen valószínű, hogy Belgiumnak és a nyugateurópai demokráciának sok álmatlan éjszakát takarított volna meg az asteni posta kiváló tisztviselője. De hát mondom: az öreg Maertens meg volt róla győződve, hogy a kereskedő másodrangu ember és hogy a nagyság csak a tisztiorvosi vagy a jegyzői funkciókkal kezdődik. Így került a gandi egyetemre Adrien Maertens és habár többször megbukott az orvosi vizsgán, apja végül is büszkén mesélhette a városban, hogy Devuze községben, Astene közelében néhány nap óta rendelőt nyitott egy fiatal és nagy tehetséges „med. univ.“, akinek Adrien Maertens a neve.

Amikor 1914-ben kitört a háború, a fiatal Adrien Maertensnek már virágzó praxisa volt szülővárosa közvetlen közelében.

Amikor a háború kitört és a németek elfoglalták Belgiumot, a jó belga hazafiak vagy bevonultak a hadseregbe Németország ellen, vagy elmenekültek az elfoglalt országból. A devnzei orvos nem tett semmi ehhez hasonlót. Miközben barátjai és kollégái a nieportti és vpresi frontokon véreztek, Maertens dr. a német hatóságok rendelke-

zésére bocsátja tehetségét. A porosz „Kommandatur“ szívesen fogadja a hatalmas fejű flamand orvost. Belgium új urai telisen megbíznak a vidéki orvosban, mert hiszen cselekedetének indiókai nyilvánvalóak — Maertens dr. ezeket az indító-okokat nem is takargatja. A flamand önállóság a politizáló vidéki orvos álma — mint Alcibiades a spártaiak segítségével akarta elérni célját, úgy Maertens dr. a németek segítségét sem tartja megalázónak, mikor arról van szó, hogy a flamandokat felszabadítja a belga „iga“ alól. Mostanában divatba került Belgiumban, hogy a belgák Maertens dr.-ban lássák minden rossz megtestesülését.

Belgium német kormányzója von Bissing generális korán felismeri, hogy milyen óriási lehetőségeket tár fel Belgium „germanizálása“ s hogy ennek a germanizálásnak csak egy módja van: ki kell játszani a flamandokat a wallonok ellen. Ha egy lehetőség létezik, hogy Belgium belülről összeomoljék, úgy ez az egy lehetőség kétségtelenül abban áll, hogy a flamandok elárulják a francia frontokon harcoló „roi-chevalier“-t. Albert király, belga uralkodót. A németeknek ezt az igen természetes és a helyzetből fakadó terveit kívánta a maga számára felhasználni a postatiszt viselő nagyravágyó fia. És amikor 1916-ban a tábornok a gandi francia egyetemet flamand egyetemé változtatja át, Maertens meg volt arról győződve, hogy megkezdődött saját történelmi szerepe.

A fejlődés most már feltartóztathatatlan. Miközben a megszállott terület belga lakossága életveszéllyel is fenntartja az összeköttetést a belga csapatokkal, miközben minden belga ház kémszervezet központja és miközben minden flamand családból legalább egy férfi átszökik a franciákhoz, Maertens professzor nagyban szervezi a flamand-német barátságot. Május 5-én, 1916 május ötödikén a német hatóságok jelenlétében szentelik fel a gandi flamand egyetemet, amelynek Adrien Maertens dr. foglalja el orvosi tanszékét. 1917 március 3-án pedig a német császár és Bethmann-Hollweg kancellár Berlinben ünnepélyes keretek között fogadják a flamand deputációt, amelynek élén — a berlini lapok szerint — „a flamand tudomány büszkesége, Maertens Adrien dr., a világhírű bakteriológus, a gandi egyetem rektora“ áll. A „Generalquartier“ vacsorát rendez Maertens professzor tiszteletére és a tanár meglátogatja a német frontokat. Az év végén állami tanácsosnak nevezik ki az asteni gimnázium volt bukott diákját.

1920. április 17, a baba és a falu szelleme

Igen kétséges, hogy mindez megfelel-e még Maertens dr. elképzelésének. Éreznie kellett most már a professzornak, hogy itt valami nincs rendben. Az árulás sikerült: de árulás nincs áruló nélkül. A betegesen sikerekre vágyó orvos, aki mindig első akart lenni, most amikor valóban első lehetne, egyre jobban visszavonul. A hatóságok, amelyek elhalmozták kitüntetésekkel, feicsóválva látják, hogy a doktor miként vonul vissza mindinkább laboratóriumába. Egyik asszisztense pedig egy este az asztalra borulva sirva találja a korán megöszült egykori falusi doktort. Ezen az estén kapta a rektor a hírt, hogy a vidéki városban, amelyben fiatal korában praktizált, Deynze-ben a német megszállás dacára a flamand és belga hazafiak betörték az orvos házába és felgyújtották butorait.

A háború végefelé jár. A németek visszavonulnak Belgiumból és velük menekül az idegenbe Maertens dr. is. A belga katonák már üldözőbe vették és a rektor egy hátizsákkal, majdnem meztlenül menekül át Hollandiába. De a belgák nem felejtették el szereplését. 1920. április 17-én összeül Brüsszelben a katonai bíróság, hogy ítéletet mondjon a távollévő Maertens dr. fölött. Bűnös, vagy nem bűnös: csak erre a két kérdésre felelhet a véstörvényvszek.

— Isten és ember előtt, felelősségérzetünk tudatában bűnösnek ítéljük Maertens Adrien dr.-t.

Igy hangzik az ítélet. Ez az ítélet pedig — halált jelent Maertens dr. fejére. Néhány nappal később a belga szokás szerint, Brüsszel nyilvános terén „kivégeznek“ egy fából és rongyokból összetakolt figurát. Az ucca gyerekei romlott tojásokkal és rothadt almával dobálják meg a fa-

babát, amely a távollévőt jelképezi. A kivégzett rongybaba Maertens dr.-t ábrázolja.

Évekig nem hallani az orvosról. Kétségtelen azonban: Maertens dr. Hollandiában bebizonyítja, hogy nemcsak „kereskedői“ tehetség. A volt bukott diák, a volt egyetemi rektor és állami tanácsos egyszerű egyetemi hallgatóként jelenik meg az utrecht egyetem professzorai előtt. Vajjon tudják-e ezek a professzorok, hogy ki a hatalmas fejű, őszhajú ur, aki itt együtt vizsgázik a fiatal holland orvosokkal? Akár tudják, akár nem: a holland tanárok szigorú vizsgáztatók. Az öregedő doktor választási szeszációt keletnek. Hetvenkét „diák“ közül egyedül Maertens dr. teszi le kitüntetéssel a holland orvosi vizsgát. Néhány hónappal később kitűnően menő szanatóriuma van Maertens doktornak a belga határon.

És amikor 1937-ben a belgák királya — le roi des Belges — amnesztiát hirdet ki minden a háborúban elkövetett bűncselekményre, tehát a hazaárulás bűncselekményére is, Maertens dr. azonnal elhagyja hollandiai szanatóriumát és az amnesztiát követő napon a halálraitélt átéli — pontosan husz évvel azután, hogy hazáját elhagyta — a belga határt. Mintha pedig éppen azon lenne, hogy a honvágy e különös fajtájának eleven illusztrációjává váljon, Maertens dr. belgiumi szanatóriumát elig hat kilométernyire szülőfalujától nyitja meg, pontosan Astene és Devnze között.

A professzor szanatóriumában — bevezetőleg meséltem el — volt alkalmam meglátogatni Van Zeeland volt miniszterelnököt, abban a pillanatban, amikor a híres gazdasági Van Zeeland-terv készült. A volt miniszterelnök pedig csak egyike volt Maertens dr. számtalan hírneves pacienseinek. A belga politikának alig volt nagy személyisége, aki ne töltött volna néhány hetet a szanatóriumában, amely már néhány hónap után Belgium első szanatóriumának számított. Ezek a személyiségek támogatták a tanár kinevezését. Ma persze mind azt állítják, hogy fogalmuk sem volt Maertens dr. multjáról. A magam részéről ezt nem tudom eldönteni. De hiszen, hogy tudták-e, vagy sem, ennek ma alig van fontossága. Tény az, hogy Maertens dr., aki már jólmenő szanatóriumával is „megmutatta“ a falujának, hogy mit ért el, most már mindenáron a becsületét ért csorbát is ki akarta köszörülni. A halálraitélt a flamand orvosi akadémia tagja akart lenni.

Spaak miniszterelnök akadémiai tagságra terjesztette elő Maertens dr. A fiatal király pedig aláírta — persze anélkül, hogy fogalma lett volna az orvos multjáról — a kinevezési dekrétumot. Így lett az orvos dilemmájából, az ország dilemmája.

Marion Anderson esete Amerikával

Newyork. Emlékezetes, milyen nagy port vert fel néhány héttel ezelőtt, hogy a „Forradalom leányai“ nevű igen hatalmas amerikai női szervezet vonakodott bérbeadni nagytermét egy hangversenyrendező vállalatnak, mert a hangversenyen Marion Anderson lépett volna fel.

A világhírű énekesnő ugyan is köztudomásúan — néger. A sérelmet maga az amerikai kormány hivatalosan hozta helyre. Példátlan ünnepséget szerveztetett a Lincoln emlékmű előtt, ahol 75.000 ember, nagy többségben néger, jelent meg. Marion Anderson az ünnepségen lckes belügyminiszter személyesen mutatatta be és a következő beszédet mondotta:

— A szabad ég alatt elterülő roppant szín házban mindnyájan szabadok és egyenlők vagyunk. Isten maga adta nekünk ezt a csodálatos díszletet: a napot, a holdat s a csillagokat. Isten nem tett különbséget a fajok, a hiték és színek között.

— Százharminc évvel ezelőtt Isten Lincoln küldte nekünk, hogy visszaadja a szabadságot azoknak, akiktől igazságtalanul megvontak.

Marion Anderson erre kezet szorított a belügyminiszterrel, levette kalapiát és bundáját és énekelni kezdett. Először egy hazafias dalt énekelt, majd Gounod „Ave Maria“-ját, végül a „Troubles I have seen“ című néger vallásos dalt.

**Hirdessen
az Aradi Közlöny-ben**

SPORT KÖZLÖNY

Legjobb csapatával áll ki a Victoria az AMEFA (AMTE) elleni mérkőzésre

Szombaton érkezik a kolozsvári csapat

Az UDR elleni második félidőbeli kitűnő játék után az AMEFA (AMTE) hívei nagy érdeklődéssel tekintenek a vasárnapi Victoria elleni mérkőzés elé, ahol már jóval nehezebb ellenfelet kell az aradi piros-feketéknek legyűrniök, ha a táblázat ranglétráján fel akarják tornászni magukat. A Victoria az ősszel, mint emlékeztetés, Kolozsváron 2:0 arányban győzött az AMEFA (AMTE) felett és így a mérkőzés revans-jelleggel is bír.

A Victoria szintén meg akarja tartani előkelő helyezését, amelyet a bajnoki táblázaton előjoggal és így mi sem természetesebb, mint hogy leg-

jobb összetételű csapatával áll ki a vasárnapi mérkőzésre. A kolozsváriak szombaton érkeznek meg Aradra és az AMEFA (AMTE) ellen a következő összetételben lépnek pályára:

Sepsi — Martin, Felecan I., — Pál, Pop III., Nistor — Cornea, Szántai, Cocuban II., Felecan II., Capusan.

A nagy érdeklődéssel várt divíziós mérkőzés előtt is igen érdekes meccs kerül lebonyolításra: a Hakoah és az Astra csapata találkoznak elsőosztályú bajnoki mérkőzés keretében.

Két millió lei

segélyt osztanak ki az idén a szövetségek között

Bucuresti. Az UFSR elkészítette idei költségvetését és ebben két millió leit irányoztak elő a sportszövetségek segélyezésére. Tekintettel arra, hogy huszonegy sportszövetség van, ebből az összegből nem egészen százezer lei jut egy-egy szövetségre.

Az UFSR vezetőségének kijelentése szerint a sportnak ilyenformán való állami támogatásán kívül még más módon is segítik majd az ország sportéletét.

Humis tényleg megszökött

Bucuresti. A Humis-ügy, amely bucaresti-i sportkörökben lázas izgalmat keltett, új fázisához érkezett el. A kitűnő csatárjátékos, aki egyike a legjobbban fizetett játékosoknak, kalandos természetű fiatalember és alighanem kellőképpen fegyelmezetlen, mert különben nem hagyta volna cserben egyesületét egyik fontos mérkőzése, a nagybányai Venus-Carpati mérkőzés előtt. Most már teljes bizonyossággal megállapítást nyert az, hogy Humis a szó szoros értelmében megszökött és csaknem bizonyos az is, hogy Görögországba utazott el.

A Venus hivatalos nyilatkozatot adott ki, amely szerint az egyesületet a Humis-ügy már nem érdekli más szempontból, mint egy egyszerű fegyelmi vétségi ügy.

Az Admira rossz csatársora a német birodalmi bajnokság legnagyobb meglepetéséig szerezte

Bécs. A német birodalmi bajnokság vasárnapi eredményei közül kétségtelenül a legnagyobb meglepetést az Admira veresége keltette. A bécsi csoport bajnoka, amely egy hét előtt valószínűleg lelépte a Stuttgarter Kickers csapatát, Hal-leben 1:0-ra kikapott az SV Dessau 05-től.

A bécsiek sokat dicsért támadósora sehohsem volt. Stoiber — ki tudja hányadszor — teljesen kiöregedett. Nagy csalódást keltett Hahnemann is, Kjacl megsérült. Mégis csak egy csunya pontyagóllal kapott ki az Admira. Platzer, aki előzően két győnyörű labdát fogott, az első félidő 15. percében beengedte Schmeissernek, a Dessau középcsatárának a fejesét.

A birodalmi bajnokság 3. csoportjának helyzete jelenleg a következő: 1. Admira 2 pont, 6:3

gólarány. 2. Mannheim 2, 5:4. 3. Dessau 05 2, 2:3. 4. Stuttgarter Kickers 2, 5:8. Mindegyik csapatnak 2-2 pontja van!

O Carpentier, a huszas évek világhírű ökölvívőbajnoka bíróként működött a szorítóban. A görög Christoforidis és a francia Brouillard mérkőzését vezette. Christoforidis győzött a tizmenetes mérkőzésen pontozással. Reális eredmény.

O Xifando vezet a Venus-UDR mérkőzést. A központi bíróküldő bizottság vasárnap Reszán lebonyolításra kerülő UDR-Venus mérkőzés vezetésére Denis Xifandot jelölte ki. Itt írjuk meg, hogy a Sp. Studentesc-Tricolor CFPV mérkőzést Morar Teofil dr. fogja vezetni.

O Hveger nem versenyezhetik Amerikában — mert nem szép? Ragnhild Hveger, a dán csodaszőnyeg érdekes nyilatkozatot tett egyik berlini újságról. Miután bepillanást engedett edzésrendszerébe és elmondotta, hogy edzésének legfőbb pontja a vízben való kitartás, vagyis a fáradtság legyőzése, azt a meglepő kijelentést tette, hogy nem vehet részt az amerikai versenyeken, mert — nem szép!.. Az amerikaiak csak széptestű és széparcú versenyzőket akarnak látni. A csunya versenyzőknek — tekintet nélkül értékükre — nincs sikerük. „Nem lehet mindenki Eleanor Holm” — állapította meg szomorúan a dán uszóbajnoknő, aki bár közel husz világrekord boldog tulajdonosa, mégis csak — nő...

O Az AAC atletikai szakosztálya felhívja az atletikával foglalkozó tagjait és növendékeit, hogy mezei futótreninjeit minden hétfőn és pénteken 5 és 6 óra között tartja, mikor is az érdeklődőknek szívesen áll rendelkezésére az atletikai szakosztály vezetője.

O A tekéző szövetség hírei. Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel a négy aradi tekéző egyesület rendezésében egyéni tekeversenyt bonyolítanak le, míg délután 3 órakor egyesületi csapatverseny kerül lebonyolításra, mikor is a Prietenii játsszik a Tricolor ellen, az Infratirea pedig az AAC ellen. Győztes a legtöbb fát elért csapat. Utána az Arad válogatott tekézői csapatversenyben mérkőz össze erejük a nagyváradi válogatott tekéző csapatával, miert is a szövetség kéri a tekézők teljes számban való megjelenését.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Osszhangba hozzák a légügyi alapról szóló törvényt a bélyegtörvénnyel

A két törvény közötti ellentmondásokkal kapcsolatos kihágások esetén nem vesznek fel jegyzőkönyvet

Bucurestii jelentés szerint rövidesen összhangba hozzák az április elsején életbelépett bélyegtörvény intézkedéseit a repülő alapról szóló törvény intézkedéseivel. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy a két törvény intézkedései között bizonyos vonatkozásokban ellentétek állnak fenn.

Igy például az új bélyegtörvény 4. szakaszának 19. bekezdése mentesíti az üzleti könyvek vezetése alól azokat a kiskereskedőket és kisiparosokat, akiknek évi adóalapja az 50 ezer leit nem haladja meg. Ezzel szemben a légügyi alapról szóló törvény 9. szakasza kivétel nélkül büntetéssel sújtja azokat a kiskereskedőket, akik nem vezetnek üzleti könyveket. Ezt az ellentmondást május elsejéig megszüntetik, amennyiben a légügyi alapról szóló törvény 9. szakaszát megváltoztatják és összhangba hozzák a bélyegtörvény intézkedéseivel.

Addig is azonban, amíg a törvénynek ez a módosítása megtörténik, gondoskodás történt

arról, hogy az érdekelt kiskereskedők és kisiparosok ne vezessék az üzleti könyveket és közigazgatási uton utasították az illetékes közegeket, hogy azon kiskereskedők és kisiparosok ellen, akiknek évi adóalapja az 50 ezer leit nem haladja meg, ne vegyenek fel a repülőbélyegellenőrök sem kihágási jegyzőket, ha ezek nem vezetnek üzleti könyveket.

Módosítják a számlákon alkalmazandó repülőbélyegekkel kapcsolatos intézkedést is, a mennyiben az erről szóló szakaszt olyképen változtatják meg, hogy a jövőben a számlák repülőbélyegilletéke is 4 ezrelék lesz, miként a számlákon alkalmazandó okmánybélyegilleték. A repülőalapról szóló törvény is ugy intézkedik majd, hogy a repülőbélyeg szempontjából magánfeleknek csak a 3 ezer leien felüli összegű szállítások esetében kell számlát adni.

Módosítják a légügyi alapról szóló törvény XI. fejezetét is, amennyiben leszállítják a gáztermékek repülőbélyegilletékét.

A részvénytársaságoknak be kell küldeniök a pénzügyminisztériumhoz részvényeiket felülbélyegzés végett

Az új törvény értelmében a felülbélyegzés elmulasztása esetén a már befizetett proporcionális adó három év alatt elévül

Az 1939. április elsején életbelépett bélyegtörvény-módosítás intézkedéseket tartalmaz a részvénytársaságok részvényeinek a pénzügyminisztérium által történő felülbélyegzésére vonatkozólag is. Akik ennek a kötelezettségnek nem tesznek eleget, szankciónak teszik ki magukat.

Ez a törvény módosítás az érdekelt részvénytársaságok körében annál nagyobb feltűnést keltett, mivel egyes értelmezések szerint a módosított törvénynek visszaható érvénye van, annyiban, hogy a szankciókat mindazokkal a vállalatokkal szemben alkalmazni fogják,

amelyek részvényeiket a múltban — 1939. április elseje előtt — nem terjesztették fel a pénzügyminisztériumhoz.

A tényleges helyzet megértése végett vizsgáljuk meg, hogy a részvénytársaságoknak ez a kötelezettsége milyen átalakuláson ment át 1927. óta, az eredeti bélyegtörvény közzétételének idejétől mindmáig?

Az 1927. évben életbelépett bélyegtörvény, amely többszöri módosítással lényegében, ma is érvényben van, 14-ik fejezetének első szakasza utolsó bekezdésében a következőképpen intézkedett:

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó édesanyánk

özv. Sámson Izidorné

hosszu szenvedés után megszűnt élni.

Drága halottunkat péntek délután 3 órakor kísérik utolsó útjára a régi izr. temető halottasházából.

Sámson Andor és Rezső Vajda Vilma fiai. menyé.

Minden részvénytársaság köteles az általa kibocsátott vállalati részvényeken feltüntetni a részvénytőke után lefizetett proporcionális adó befizetéséről szóló nyugta számát.

Az 1927. évi törvény még semmit sem tartalmazott arról a kötelezettségről, hogy a részvénytársaságok részvényeiket a pénzügyminisztériumban bemutatni tartozzanak.

A bélyegtörvényt 1933-ban módosították, többek között az előbb említett 14-ik fejezetét is. Ez a módosítás lényegében a következőképpen szól:

A részvénytársaságok kötelesek részvényeiket a kibocsátás után a pénzügyminisztériumhoz felküldeni avégett, hogy a minisztérium a részvénytőke után fizetendő 1.4 százalékos proporcionális illeték lefizetését a részvények felülbélyegzése által igazolja.

Az 1933. évi módosított bélyegtörvény azonban ennek a kötelezettségnek az elmulasztása esetén semminemű szankciót, megtorlást nem ír elő.

A részvénytársaságok egy igen jelentékeny része a részvények felülbélyegztetésére vonatkozó kötelezettségnek nem tett eleget. Sok részvénytársaság még a részvényeket sem nyomtatta ki, mivel mindezek elmulasztásából semminemű joghátránya nem származott.

Ilyen előzmények után jelent meg 1939. április elsején a bélyegtörvény újabb módosítása, amely a bélyegtörvény 14-ik fejezetének első szakaszához négy újabb bekezdést csatol. Az első bekezdés a következőképpen intézkedik:

A részvénytársaságok az alakulástól, vagy alaptőkeemelésről számított három éven belül kötelesek részvényeiket az 1.4 százalékos proporcionális illeték lefizetését igazoló nyugta kíséretében a pénzügyminisztériumhoz felülbélyegzés végett beküldeni. Amennyiben a vállalatok ennek a kötelezettségnek eleget nem tesznek, a három év elteltével már nem hivatkozhatnak arra, hogy a proporcionális adót befizették. Vagyis: három év alatt a befizetés elévül és a pénzügyi hatóságok újból kötelezhetik a részvénytársaságokat a részvénytőke után járó 1.4 százalékos illeték befizetésére.

Az elmondottak alapján nyilvánvalóvá válik, hogy a részvények bemutatására vonatkozó három éves határidő visszamenőleg nem számítható, hiszen erre nézve sem az 1927-es bélyegtörvény, sem ennek 1933. évi módosítása nem tartalmazott intézkedéseket. Ugyasint nem alkalmazható visszamenőleg a már befizetett proporcionális adó elévülésére vonatkozó megtorló szankció sem, hiszen az 1939. április elseje előtt érvényben volt bélyegtörvények nem írtak elő ilyen szankciókat arra az esetre, ha a vállalatok részvényeiket a minisztériumhoz nem terjesztik be felülbélyegzés végett.

Nyitva marad az a kérdés, hogy azok a részvénytársaságok, amelyek már a múltban megalakultak, vagy alaptőkéjüket emelték, de a részvények bemutatását elmulasztották, mennyiben kötelesek ezt a mulasztásukat ezen túl pótolni és a részvényeket a minisztériumnak a jövőben bemutatni? Mert amennyiben rájuk nézve az 1939. április elsejei módosító törvénynek hatálya nem terjed ki, a régi törvények alapján semminő joghátrányuk sem származhatik abból, ha a részvények felterjesztését mindaddig nem ejtik meg, amíg erre egy ezental végrehajtandó alaptőkeemelés okot nem szolgáltat. Ezekre a kérdésekre csak az 1939. április elsejei módosító törvény ezen túl közölcendő végrehajtási utasítása adhatja meg a feleletet.

Leszögezni kívánjuk még, hogy a felülbélyegzési kötelezettség elmulasztása által az államkincstárt semminő károsodás nem érte. A részvénytársaságokat a törvényszékek mind addig nem jegyezték be, amíg az eredeti nyugtával nem igazolták, hogy a részvénytőke után az 1.4 százalékos proporcionális adót szabályszerűen befizették. Ugyanigy nem jegyezték be az alaptőkeemelés sem, ha a bejegyzési kérelemhez az illeték lefizetésére vonatkozó nyugta nem volt becsatolva. Ennek a törvényszakasznak a végrehajtásáról tehát tulajdonképpen a bíróságok gondoskodtak.

Módosítják a szabad-zónákról szóló törvényt

A nemzetgazdasági minisztériumban megkezdtek a szabad-zónák létesítéséről szóló törvény módosításának előmunkálatait. A törvényt a nemzetközi jog intézkedéseivel és a román gazdasági élet szükségleteivel összhangban módosítják.

Franciaország veszi át Románia petróleumtermelésének huszonöt százalékát

Eredményrel végződtek a Petrofinával a redevencaladasi szerződés módosítása érdekében folytatott tárgyalások

A román-francia kereskedelmi egyezmény megkötésével egyidejűleg új megállapodás jött létre a Petrofina és az állam között a petróleumredevencia eladására vonatkozólag, amelynek értelmében a Petrofina évente körülbelül 700.000 tonna nyersolajat vásárol Romániában, amit feldolgozva exportál főként Franciaországba. Ennek a nyersolajnak értéke évente körülbelül 200 millió frankot tesz ki, a mely összeg felét az egyezmény szerint, az 1936-1937. években a francia hadianyaggyárak által leszállított körülbelül 1 milliárd frank értékű hadfelszerelési anyag ellenértékének fedezésére fordítják, míg a másik fele a román államkölcsönök kamatszolgáltatásának fedezetül szolgál.

A francia Petrofina az első redevencavételi szerződés megkötése, vagyis 1936. óta körülbelül 2 millió tonna nyersolajat vásárolt 560 millió francia frank értékben. Ebből az összegből 250 millió frankot fordítottak hadfelszerelési anyagok fizetésére és 236 millió frankot az állami adósságok kamattörlesztésére.

A redevencia eladására kötött új szerződés, amely most jött létre, teljesen független attól az egyezménytől, amelynek értelmében a francia importőrök 490.000 tonna benzint vásárolnak évente Romániától.

Szakmai körök szerint Franciaország a redevencaszerződés és a gazdasági egyezmény keretében Románia petróleumtermelésének körülbelül 25 százalékát veszi fel.

Tízmillió fontos angol iparvállalat Romániában

London. A Financial News közlése szerint tárgyalások folynak egy angol-román iparvállalat megteremtése érdekében. Az új vállalat román résztvevői különböző román iparvállalatok apportjával társulnának be, míg az angol résztvevők készpénzben járulnának hozzá az alaptőkéhez. Ez a tőke angliai gépvásárlások fedezésére szolgálna. A kilátásba helyezett tőke nem éri el a tízmillió fontos fontot. Az angol pénzügyi szaklap véleménye szerint tisztára magánjellegű tervről van szó, melynek végrehajtásában egyik állam-kormány sem érdekelt.

Egy érdekes kimutatás

A hadseregpenztár tiszt tagjai részére a biztosítási összeg megnagyobbítása érdekében önkéntes adományokkal növelték az alaptőkét. Alábbi kimutatásunkban az adományokból befolyt összeget ismertetjük:

Rangok:	Pénztári biztosítási kvóta:	A 300-as levonásból összegezett tőke:	Összesen:
1. Altszázados	94.000	40.000	134.000
2. Kapitány	244.000	110.000	354.000
3. Rang nélküli őrnagy	277.000	120.000	397.000
4. Őrnagy	294.000	122.000	416.000
5. Rang nélküli alezredes	357.000	140.000	497.000
6. Alezredes	398.000	157.000	555.000
7. Rang nélküli ezredes	443.000	179.000	622.000
8. Ezredes	479.000	200.000	679.000
9. Rang nélküli dandár táborszernagy	585.000	220.000	805.000
10. Dandártábornok	668.000	234.000	902.000
11. Rang nélküli divízió táborszernagy	735.000	256.000	991.000
12. Divíziótábornok	778.000	285.000	1.063.000
13. Hadtestp. -nok	882.000	319.000	1.201.000

Árlejtések az aradi városházán

Aradváros vezetőségének utasítására a gazdasági hivatal a következő olyan árlejtéseket tüzte ki, amelyek Aradváros iparos társadalmát érdeklik.

Április 25-én délelőtt 10 órakor a Neptun partfürdő borbély-, manikűr-, és pedikűr műhelyének, valamint fényképészeti jogának árlejtése. Fél 11 órakor a Neptun partfürdő éttermének és ruhatárának bérlete. 11 órakor a városi szolgálatok könyvtörténelmi munkálatainak árlejtése. Április 27-én délelőtt 10 órakor Ségá, a tisztviselőtelep és még néhány külső városrész átjáró helyeinek kikövezésére tartanak versenytárgyalást. Fél 11 órakor a Regina Maria-ut, a Saguna-ut és a Numa Pompiliu uccák keramit kövezetének javítására tartanak árlejtést. Május 2-án délelőtt 10 órakor az államvasuti palota mellett lévő kocsállomás kikövezése, fél 11 órakor a Carol körút meghosszabbításának kikövezése, 11 órakor a vasútállomás és a vasút felüljáró közötti keramit uttest javítása, fél 12 órakor az Avram Iancu-tér kikövezése. Május 3-án a várhid és az ujaradi hid fémrészének befestésére, 11 órakor különböző bádógosmunkák elvégzésére, fél 12 órakor pedig mázólmunkák elvégzésére tart árlejtést a gazdasági ügyosztály, ahol (a városháza 103-as sz. szobájában) az árlejtésekre vonatkozó minden felvilágosítással szolgálnak az érdeklődőknek.

Tisztázzuk a kérdést:

ALKALMAZOTTI FIZETÉSEK. Kérésének megjelölésével érdeklődünk a kérdéssel kapcsolatban az aradi pénzügyigazgatóság, ahol a legutóbb nyilvánosság-ra került véleményekkel szemben a következő felvilágosítást kaptuk: Az új törvény, valamint a pénzügyminisztérium határozott utasítása értelmében mind azon tövedelmek utáni adóösszegeket, amelyeket látamozás után hajtának be (tehát a tőkeamat és az alkalmazotti fizetések utáni adót), április elseje után már az új törvény alapján kell fizetni, tekintet nélkül arra, hogy ezek az összegek mikor lettek esedékesek és mikor kerültek kifizetésre. Így tehát már a március havi fizetések után adó is az április elsején életbelépett rendszer alapján fizetendő. A fenti felvilágosítás annál nagyobb jelentőséggel bír, mert más forrásból éppen a legutóbb ellenkező vélemény hangzott el. Az érdekelteknek viszont az aradi pénzügyigazgatóság által most kijelölt véleményét kell magukévá tenniük.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. Az új bélyegtörvény életbelépésével egyidejűleg a részvénytársaság számára kötelezővé vált a főkönyv vezetése. A kereskedelmi törvénykönyv életbelépésének elhalasztása ezt a kérdést nem befolyásolta. A pénzügyminisztérium a főkönyv vezetésével kapcsolatban mindössze egy könnyítést alkalmazott, mégpedig azt, hogy a főkönyv helyett engedélyezi karterékek vezetését.

ÁRUVALTÓ. Az április elsején életbelépett bélyegtörvény nem helyezte hatályon kívül a bélyegtörvény 14. szakasza 4. bekezdésének azt az intézkedését, hogy azon váltók esetében, amelyek az szerepel, hogy azok ellenértékét áruban kapták, a proporcionális illetéknek csak 50 százalékát kell fizetni. Így tehát ezen váltóknál, ha lejáratuk a hat hónapot nem haladta meg, 0.10 százalék, akkor pedig, ha a lejárat hat hónapnál hosszabb időre terjed, 0.20 százalék az illeték.

— Görög kereskedelmi küldöttség érkezik Bucarestbe. A kormány értesítést kapott arról, hogy május 2-ikán görög kereskedelmi küldöttség érkezik Bucarestbe az új román-görög kereskedelmi egyezmény nyel kapcsolatos tárgyalások lefolytatása végett. A tárgyalások során az 1938. február 17-ikén megkötött fizetési egyezményt módosítják.

— Bánái gabonapiac: Buza q. (78 kg. fajsúly) 370 lei, árpa 380-400, tengeri 350, zab 450 lei.

— Új rendszer a román-francia külkereskedelmi fizetési forgalomban. Bucarestből jelentik: Megírják, hogy az új román-francia külkereskedelmi és fizetési egyezményt aláírták és az életbe lépett. Az új egyezmény számos változást tartalmaz a régi egyezménnyel szemben. A legfontosabb rendelkezés az, hogy a Franciaországból behozott áruk ellenértéke csak szabadforgalmi devizákkal, vagy pedig kompenzációs uton egyenlíthető ki. Ennek érdekében minden importtételek ellenértékét francia frankban számolják ki, ha pedig az árut más valutáért vásárolták, úgy az illető valuta a párisi tőzsdei árfolyam szerint átváltandó francia frankra. A Romániából Franciaországba exportált áruk ellenértéke is vagy szabadforgalmi devizákkal, vagy pedig kompenzációs uton egyenlíthető ki kivéve a petróleumot, amelynek ellenértékéből csak 45 százalék számolható el szabaddevizákkal, míg 55 százalék a Banca de Francenál a Banca Nationala javára „contul măruri, curs oficial” számára fizetendő be. A régi tételek elszámolása és kifizetése az 1933. március 8-iki egyezmény rendelkezései szerint történik.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, ÁPRILIS 21.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Lemezek. 14: Időjelzés, sport, vizállásjelentés. 14.05: Rádiózenekar. 15: Előadás. 15.10: Hírek. 15.30: A zene folytatása. 16.10: Időszéri közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Rendőrzene. 19: Dragos Vranceanu előadása. 19.15: Petre Munteanu énekel. 19.35: Gheorghe Iarose vici csellózik. 20.03: Lemezek. 20.35: Közvetítés az Operából. Andrea Chenier. 21.35: Hírek, sport. 23.05: Hanglemezek. 23.45: Hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13: Időjárásjelentés. 13.10: Eugen Stepat balalajkazenekara. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: A rádió diákfelőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Vipurji finn énekar. 19.35: Kurina Simi cigányzenekara. 20.40: Sportközlemények. 21: Az Operaház előadása. Az álarcsból. 23: Hírek, időjárásjelentés. 1.05: Hírek külföldre.

Budapest II. 18.30: Hajdekker Sándor előadása. 19.30: Gyorsírótanfolyam. 20: Katonazenekar. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.20: Dénes József cigányzenekara muzsikál. Orbán Sándor énekel. 23.05: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 14.10: Népdalok. 14.40: Hírek. 17.45: Lemezek. 18.05: Dalok. 19.20: Tánzene. 21: Közvetítés Zágrábról. 22: Rádiódrama. 23: Hírek. 23.15: Lemezek.

SZOMBAT, ÁPRILIS 22.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sport, vizállásjelentés. 13.05: Lemezek. 14: Előadás. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 17: A Straja Tarij szervezet órája. 18.15: A Munca si Voie Buna szervezet órája. 19.17: Előadás. 19.45: Felolvasás. 20: Rádiózenekar. 21: Üzenetek. 21.15: Orgonaavató ünnepség közvetítése. 22.05: Hírek, sport. 22.20: Az ünnepség folytatása. 22.50: A bécsi Kreuzer-együttes. 23.15: Predescu-zenekar. 23.45: Hírek külföldre francia, olasz és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.15: és 11.45: Felolvasás. 13: Időjárásjelentés. 13.10: A rádió szalonzenekara. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Szentiványi Jenő elbeszélése. 17.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Éneklő ifjúság. 18.40:

16 év után apróhirdetés nyomán

jutott ismét birtokába *egy fővárosi festőművész ellopott nagyértékű festményeinek*

Bucurestiből jelentik: Ritkán előadódó lopási ügyben folytatott nyomozást a fővárosi rendőrség. Az ügy előzményei 1923-ra nyúlnak vissza, amikor Kimon Loghi ismert fővárosi festőművésznek ellopják két nagyértékű festményét. Az egyik festmény egy Krisztuskép volt, amelyen Loghi Münchenben egy évig dolgozott, míg a másik egy női portré. A lopás tetteseit annakidején nem sikerült felfedezni.

Az elmúlt napokban a festőművész az egyik fővárosi lapban apróhirdetést olvasott, amelyben a tőle 16 évvel ezelőtt ellopott vásznakat kínálták megvételre. Loghi a rendőrség-

hez fordult, amelynek nem volt nehéz az apróhirdetés nyomán felfedezni a tetteseket. Az eladó egy szegény öregasszony volt, aki aggnemházban betegen fekszik. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy egy öreg ember ajándékozta neki a festményeket.

Az ügynek az az érdekessége, hogy jöjjönhet a lopás ténye teljes mértékben beigazolódott, a tetteseket nem lehet felelősségre vonni, mivel a bűncselekmény elévült. A véletlen szerencse következtében azonban Kimon Loghi festőművész ismét birtokába jutott értékes festményeinek.

Revolveres rablók vakmerő éjszakai támadása egy lugosi textilgyáros és felesége ellen

A banditák 40 ezer lei értékű ékszert és 80 ezer lei készpénzt raboltak el

Lugos. Pfeiffer Ede ismert lugosi vatellngyáros Carmen-Syva uccai lakásába az udvar felőli terrasz ablakán át az elmúlt éjszaka két ismeretlen, revolveres férfi hatolt be. Az álmából felriadt házaspárt az éjjeli látogatók revolverrel kényszerítették értékeik átadására. Pfeifferné kezét a rablók összekötötték s miután az éjjeli szekrényeken lévő ékszereket — melyeknek értéke meghaladja a negyvenezer lejt — magukhoz vették, kényszerítették Pfeiffert a wertheimsekre nyitására, ahonnan 80 ezer lei készpénzt zsákmányoltak. A rablók ezután elmenekültek.

Mikor a Pfeiffer házaspár a gangszertámadás rémületéből felocsudott, azonnal értesítette a rendőrséget. Soreanu rendőrkomiszár vette kezébe a nyomozást. A komiszár máris nyomon van. Véleménye szerint a vakmerő rablótámadást csak a körülményekkel ismerős egyének követhették el. A rablók először a szomszédos Gerő-féle házban próbáltak beto-

rést elkövetni. Itt azonban csak az előszobáig jutottak, mert a lakásba vezető ajtó wertheimzárával nem tudtak boldogulni. Az előszobából egy női kabátot és egy férfikalapot loptak el, amit a nyomozás során Pfeifferék udvarában találtak meg. Miután Pfeifferék a támadókról megiehető pontos személyleírást tudtak adni, nem kétséges, hogy a nyomozás két-három napon belül eredménnyel fog járni.

PENSIÓBAN

lakás és teljes ellátás nem kerül többbe, mint szállodába egymagában s szoba
Ha Budapestre jön, lakjon a Belvárosi Pensióban
 IV., Veres Pálnó-utca 10., félmelet,
 a Belváros szívében.
 Hideg-melegviz, központi fűtés, kiváló kiszolgálás

Országos Postászenekar. 19.50: Rác József és cigányzenekara. 21: A régi ház. Hangjáték. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Nagykovácsi Ilonka dalokat énekel zongorakísérettel. 23.40: Hírek külföldre. 24: Táncklemezek.

Budapest II. 19.20: Országos Postászenekar. 19.50: A világ városai: Newyork. (Felolvasás). 20.20: Mezőgazdasági félóra. 20.50: Hangleme-

zek. 21: Hírek. 21.40: Fátyol Jancsi cigányzenekara. 22.30: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 13.45: Rádiózenekar. 14.40 Hírek. 17.45: Népies zene. 18.20: Rádiózenekar. 19.15: Lemezek. 21: Népdalok. 22: Rádiózenekar. 23: Hírek. 23.15: Todorovics szakszofonművész. 23.45: Lemezek.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 lei.** A lenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban vajó közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST NYER

Mindenes szakácsnő kéttagu családhoz azonnalra felvétetik. Str. Greceanu 11. 1806

Kifutóleány azonnal felvétetik. Ana Schön kalapszalón. Str. V. Goldis 1.

Mindenes felvétetik. Cal. Saguna 8., gyermekórház mellett.

LAKÁS

Bul. Carol 41. sz. alatt (a törvényszékkel szemben) egy földszinti háromszobás és egy II. emeleti négyszobás lakás fürdőszobával és mellékhelyiségekkel kiadó. 1795

Modern, háromszobás lakás olcsón kiadó. Str. Bolintineanu 4. Bővebbet: Bauermann. Bul. Reg. Ferdinand 42. 1792

Új, modern magánház, két szoba, konyha, előszoba, kert május 1-re kiadó a tisztviselőtelepen. Cim a kiadóban. 1785

Kettőszobás, összkomfortos villalakás a Gloria-pályá mellett kiadó. Érdeklődni: Bul Carol 68. alatt. 1809

Kiadó

a Piata Avram Iancu-tér közelében, forgalmas helyen **hímes és lüszarüglenek alkalmas szép, nagy üzelmesség.** Cim a kiadóban.

VÉTEL-ELADÁS

Költözés miatt eladó: előszoba-fogas tükörrel, pár karnis, (rézből) és garderober szekrény. Str. Duca 20., II. em., aító 9. 1803

Elköltözés miatt eladó: hálószoba, 2 ágy 2 sodronnyal, 2 szekrény, 2 éjjeli szekrény és toalettszál, 2 szalongarnitúra, könyvtár francia és román olvasókönyvekkel egészben, vagy darabonként. Irodaberendezés, nagy jégszekrény, tükrök, asztalok. Megtekinthető naponta 9-től. Str. Ghiza Birta 38. 1807

Fehér háló, komplett, tiszta, féregmentes, eladó. Str. Cantacuzino 36. 1767

Gyermeksportkocsi, kitűnő állapotban és egy szép játékszekrény eladó. Cim a kiadóban. 1810

Sötét dióhalók

és topolyahalók nagy választékban. Belföldi és keleti szőnyegek modern, új konyhaberendezés, amerikai tróasztal, rollók szekrények, kasszák, recamia, kombinált szekrény stb.

olcsón, mélyen leszállított áron kaphatók. Veszünk sürgősen

megbizónk evésére 6 és 12 személyes ezüst evőkészletet, porcellán- és üvegszervizet, antik ékszereket, szőnyeget és teljes lakásberendezést.

Zálogköcsönöket közvetlenül a temesvári zálogházba, előleget nyújtunk, olcsón hosszabbítunk, zálogcéduláját megvesszük.

TEMPO bizományi-üzlet, Fischer Eliz-palota.

Egy portabil trógep sürgősen eladó.

INGATLAN

Magánház (háromszoba, fürdőszoba stb) eladó. Érdeklődni: Str. Dna Balasa 142a. 1812

KÜLÖNFELEK

Beraktározási raktárban berendezések felelőség mellett olcsón beraktározhatók. Eladó: kombinált szekrény, rekamie, teli hálószoba és üzletberendezés, villanycsillárak. Str. Moise Nicoară No 9—11. 1786

Aki Kovács Domokos ügynök koltétérőt közelebbit tud, jelentkezzen az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1804

HATSCHÉK

Ingatlanforgalmi iroda
 Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott)
 előnyös ajánlatok:

Belvárosi jölvédelmező bérházak:

1.100 ezer: Iancu-térhez közel emeletes, egyharmad részében új átíróház, jó lakáselosztással, 156 ezer hozam. — 920 ezer: Carol-körúthoz közel emeletes, új bérvilla, 3 összkomfortos, hallos lakás, terraszok, nagy front és park, ház, lakás, kedv. fiz. felt. — 600 ezer: Urániához közel 5 bérlényes, alapincézett, gazd. épületek, közművek. 200 öl telek, 10 százalékos hozam. — 520 ezer: Catedrali-tér mellett üzletes sarokház, háromszobás, parkettás lakás. 2 kisebb bérlény, nagy front. — 350 ezer: központi magasídsztes, alapincézett, négyszobás, külön 2x2 szobás, teljes lakás, pince, vízvezeték, shone, alkalmi árban. — 250 ezer: Horia-ucca mellett új pincézett 2x2 szobás, közművek, telekárban. — 220 ezer: háromlakásos, közműves, Uránia táján. — 150 ezer: fél-emeletes, 3 bérlényes, közművekkel. — Kölcson betáblázásra.

Legújabb jelentéseink:

Mussolini válaszolt Rooseveltnek

„Senkit sem akarunk megtámadni!”

Róma. (Rador.) A Capitolium Julius Cezar termében délelőtt 11 órakor ünnepi ülés volt az 1942 évi római világhiállítás szervezési munkálatainak megkezdése alkalmából. Az ülést Colonna herceg, Róma kormányzója nyitotta meg, majd Cini szenátor, a szervező bizottság elnöke ismertette a kiállítás célkitűzéseit és hangoztatta, hogy a kiállítás legfőbb célja, hogy minden egyes állan bemutatassa, amit a jóléti és a haladásért tett. Ezért a Duce ennek a kiállításnak a „civilizáció-olimpiája” nevet adta. Ezután szólásra emelkedett Mussolini miniszterelnök, aki nagyobb beszédben többek között a következőket mondta:

— Ha az volna a szándékom, hogy meggyújtam a kanócot, ha támadó szándékom lenne, nem kezdenék bele ilven nagyszabású munkába, mint a világhiállítás megszervezése. A láthatáron feltűnt viharfelhők ellenére, fáradságtalanul dolgozom ezen a hatalmas terven, amelyet, mint egy igézettel telj jelt kell tekinteni.

— Nem akarunk megtámadni senkit, sőt ellenkezőleg, tovább akarjuk folytatni a munkát. Következésképpen teljesen igazságtalan és nem igazolt az, hogy a tengely államait a vádlottaknak a padjára akarják ültetni.

— A tíz évre szóló kölcsönös kezesség rendszere teljesen lehetetlen, ha számot vetünk azokkal az óriási földrajzi tévedésekkel, amelyeket egyes olyan személyek követtek el, akiknek Európa ügyeiről minimális fogalmuk sem volt meg.

— Ami az Egyesült-Államok által indított nagyszabású nemzetközi értekezletet illeti, erre vonatkozóan keserű tapasztalatokkal rendelkezünk. Az eredménytelenség annál biztosabb, minél többen vesznek részt ezen az értekezleten. Akár elküldöm válaszomat erre a felhívásra, akár nem, mindenképpen nem mulasztatom el az alkalmat annak újabb leszögezésére, hogy Róma és a tengely másik államának politikáját az együttműködés és a béke iránti vágy hatja át. Ez irányban, úgy Olaszország, mint Né-

metország bizonyítékot szolgáltatott. Elérkezett az ideje annak, hogy a pánikkeltőket és a katasztrófajósokat hallgatásra kényszerítsük. Nem hagyjuk magunkat befolyásolni a sajtóhadjáratoktól és azoktól a beszédektől, amelyek társasbédéken hangzanak el.

A Duce beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A római nemzetközi kiállítás bizonyítéka kíván lenni azoknak az erőfeszítéseknek, amelyeknek minden civilizált ország helyet ad.

A Havas ügynökség szerint ez a beszéd valamelyes válasz volt Roosevelt ismeretes felhívására.

London. (Rador.) A Havas jelentése szerint Mussolini mai beszédét angol körökben bizonyos meglepéssel fogadták. A lapok jelentése szerint a beszéd arra ösztökéli Angliát, hogy még intenzíven folyassa eddigi politikáját, mert csak így vehetnek gátat a totális államok cselekedetei elé. Hangsúlyozzák a lapok, hogy a Duce beszéde békülékenyebb hangú volt ugyan eddigi szónoklatainál, mégsem biztosítja eléggé a Roosevelttel táviratában kért általános békét.

London. (Rador.) Angol politikai körökben Mussolini miniszterelnök beszéde bizonyos fokú meglepéssel keltett. Kiemelik a beszédnek azt a módját, ahogyan a jövőről emlékezett meg és figyelmet keltett az a része is, amelyben az olasz miniszterelnök Roosevelttel ajánlataira tett célzást. Fontosnak tartják, hogy Mussolini megerősítette Olaszország és Németország békeakarátát.

Budapest. (Rador.) Mussolini mai beszédét nagy lelkesedéssel fogadta a magyar közvélemény, amely a Duce szavait válasznak tekinti Roosevelttel táviratára. Magyar politikai körökben kijelentik, hogy Magyarországnak nincsen szüksége a demokráta államok biztosítékára, mert részére reális garancia a Berlin-Róma tengellyel való együttműködés. Magyarország semmilyen helyzetet nem akar teremteni baráti támogatás nélkül.

Ribbentrop bizalmas munkatársa Párisban

Páris. Az Aux Ecoutes című politikai hetilap értesülése szerint Ribbentrop német külügyminiszter egyik legbensőbb munkatársa, Otto Abetz néhány nap előtt Párisba érkezett, hogy a francia politikai körök felfogásáról tájékozódjék. Otto Abetz állítólag igen bizakodó kijelentéseket tett és hangoztatta, hogy hábo-

rura nem kerül sor, mert Hitler nem akar háborút.

Németország az utolsó pillanatban mindig módját ejtette annak, hogy követeléseit háború nélkül megvalósítsa. A német-lengyel viszonyról kijelentette, hogy Németországnak feltétlenül szüksége van egy a danzigi folyosón áthaladó és Keletporoszországba vezető átjáróra.

Tanácskozás Stalin elnöklete alatt a szovjet jövő külpolitikájáról

Varsó. (Rador.) Moszkvai jelentések alapján a lapok azt közlik, hogy csütörtök este a Kremlben Stalin elnöklete alatt rendkívül fontos tanácskozás volt. A tanácskozáson résztvettek a londoni, párisi és berlini szovjet nagy

követek, akiket azzal az utasítással hívtak vissza Moszkvába, hogy tegyenek jelentést a helyzetről. A megbeszélés után a Politbüro rendkívüli ülést tart és a szovjetkormány itt fog határozni jövő politikájáról.

Szénbányász-sztrájk fenyeget Amerikában

Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államok általános szénbányász-sztrájk veszélye fenyegeti. Nyolc államban már ki is mondták a sztrájkot. John Lewis, a szénbányászok szervezetének elnöke kijelen-

tette, hogy ha a munkásokkal új kollektív szerződést nem kötnek, úgy valamennyien sztrájkba lépnek. A munkabeszüntetés 300 ezer szénbányászt érint.

Ujabb incidens Lengyelországban a lengyelek és a németek között

Danzigból jelentik: A „Danziger Vorposten” című lap jelenti Gaudenzből: A németellenes lengyel tüntetések véres drámát okoztak. Egy lengyel csoport az éjszaka folyamán megtámadta a Graudenzhez közeli Dombrowka-gazdaságot és az épületet kövekkel dobálták meg. A berendezés teljesen megsemmisült. A birtok Förster nevű német tulajdonosa, amikor látta,

hogy a lengyelek meg akarják támadni a gazdaság berendezését is, lövéssel fenyegette meg őket. A lengyelek a fenyegetés ellenére behatoltak az épületbe, a tulajdonos rájuk lött, egy lengyel meghalt, hét megsebesült. Förstert és cselédeit letartóztatták és ismeretlen helyre szállították őket.

A Kuria is elítélte Féja Gézát

Budapestről jelentik: A Kuria Törek Győző elnök vezetésével csütörtökön foglalkozott végső fokon Féja Géza „Viharsarok” c. könyve nyomán támadt bűnüggyel. Féját a törvényszék izgatás és nemzetgyalázás címen a könyv első kiadásaiért 5 havi, míg a harmadik kiadásaiért 3 havi fogházra ítélte. A tábla felmentette az írókat a vád alól. A Kuria összesen 3 hónapi fogházra ítélte és mellék büntetésként két évi hivatalvesztést mondott ki.

Negyedszázadévi fegyházbüntetést kapott egy gyilkos kolozsvári asztalossegéd

Kolozsvárról jelenti telefonon az Aradi Közlöny tudósítója: Annak idején megirtuk, hogy a kolozsvári Boldog-uca 7-es számú házban Szabó István asztalossegéd meggyilkolta Egyed Kató nevű vadházastársát és a merénylet után nyomtalanul eltűnt. A gyilkos asztalossegédet azóta sem sikerült a büntető hatóságoknak kézrekeríteniük és ezért a büntető tábla csütörtök délelőttre a vádlott távollétében kitűzte a tárgyalást. Egyetlen tanút hallgattak ki, majd 15 perces tárgyalás után a bíróság kihirdette az ítéletet, amely 25 évi fegyházzal sújtja a szökésben levő Szabó Istvánt.

Cáfolják a danzigi államcsiny híreit

Danzig. (Rador.) Danzigi lengyel körökben hangsúlyozzák, hogy a danzigi államcsinyről elterjedt hírek valótlanok és minden alapot nélkülöznek.

A kínai csapatok újabb hadisikerrel

Csung-Mingből jelentik: Az északi szakasz fronton a kínai csapatok jelentős hadisikeret értek el. A japán csapatokat szinte az egész frontszakaszon visszaszorították és a vasutvonal mellé terelődött a hadsereg.

Jól értesült angol körökben cáfolják azt a hírt, mintha Anglia közvetíteni igyekezett volna Kína és Japán között.

Megtartotta utolsó ülését a benemavatkozási bizottság

Londonból jelentik: A benemavatkozási bizottság ma tartotta záróülését Plymouth lord elnökletével. A bizottság felmentette a hatalmakat azon zárlat alól, amelynek értelmében nem szállíthatták hadianyagot Spanyolországba. Ugyancsak elhatározta a bizottság, hogy megszünteti a Spanyolországban életbeléptetett szárazföldi és légi ellenőrzést.

Vasuti szerencsétlenség Franciaországban

Párisból jelentik: Az Amiens-i vasutvonalon az egyik motorosvonat kisiklott. A szerencsétlenségnek öt halottja és husz sebesült áldozata van.

Elfogták a budapesti asztalosmester egyik gyilkosát

Budapestről jelentik: A rendőrség ma kézrekerítette a néhány nap előtt meggyilkolt Reisz Márton asztalosmester egyik gyilkosát, Kain István kárpitossegédet. A kárpitos ugyan is délelőtt elment a rendőrfőkapitányságra és ott érdeklődni kezdett a gyilkosság nyomozásáról. Ez gyanússá tette, felismerték és letartóztatták. Megtalálták nála gyanúsított társának, Sax Józsefnek a levelét, aki a levélben elismeri, hogy ő gyilkolta meg egyedül az öreg asztalosmestert és közli azt is, hogy egyelőre a Hűvösvölgyben bujkál. A detektívek most ezt is erősen keresik.